

Sakala

Asutanud C. R. Jakobson 1878

Kolmapäev, 18. detsember 2013 Nr 246

Viljandi maakonna päevaleht

sakala.ajaleht.ee

Hind 0,90 €

Randalu põnev maailm

Pianist Kristjan Randalu kontsert Viljandis oli justkui jutustus lapsepõlvest, kus klaveri osa andis edasi lapsemeelsust, vabadust ja mängulisust ning keelpillide harmooniates kangastusid kogetud hetkede ilu ja võlu.

LK 6

Kodumaine on parem

Hollandist Eestisse sõidutatud jõulutähtedel kipuvad kodus kiiresti lehed maha pudenema, sest kliimavaheetus ja solgutamine tekitavad neil stressi. Tänu sellele läheb hästi kodumaistel jõulutähtede kasvatajatel.

LK 8

Eks tavaliselt arvatagi, et kui juba suur lava, peaks seal olema ka palju lärmi. Nüüd on meil vastupidi!

TARMO NOORMAA
Eesti pärimusmuusika keskuse juht
LK 4

Sakala juhtkiri

President kritiseeris ametniku avaldust

President Toomas Hendrik Ilves kritiseeris oma Facebooki lehel majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi osakonnajuhataja Sakalas kajastatud seisukohta, et regionaalpoliitika tegemine pole riigifirmade asi.

Presidendi pahameele pälvits taat, mis pärineb majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi teede ja raudteeosakonna juhatajalt Ain Tatterilt.

«Ma olin jahmunud, luges Sakalast ametniku lauset «Me ei hoi a riigifirmat, et mingit regionaalpoliitikat teha», kirjutas president Ilves. «Selline suhtumine ei ole õige. Mis mõte on riigifirmal, kui ta oma mugavusest ei tegele riigiga – meie inimestega?»

Sakala kirjutas teisipäeval, et uuest aastast Viljandi ja Tallinna vahel rongidega inimesi sõidutama hakkav riigifirma Elron tahab, et kõik tema piletikontrolörid alustaksid tööpäeva Tallinnast, ning seetõttu oleks viljandlastel väga keeruline sellel ametikohal töötada.

Praegu sõitjaid vedava Edelaraudtee palgal on neli Viljandis elavat vagunisaatjat, kes kõik saavad tööpäeva alustada ja lõpetada kodulinna. Ka Elroni plaanides alustab ja lõpetab üks rong iga päev tööpäeva Viljandis, kuid firma ei selgitanud Sakalale, kus selle rongiga saavad töötajad öö veedavad. (Sakala)

Tormi lõhutud liinid pole veel korras

Reede öösel ja hommikul Eestit tabanud tugeva tuule tõttu oli Viljandimaal eile elektrita veel 17 majapidamist. Kogu Eestis oli vooluta üle 800 hoonne.

Elektrilevi avaldas esmaspäeval lootust, et teisipäevaks saavad kõik tormi järel pimedaks jäänud majad voolu tagasi, kuid teisipäeva pärastlõunal parandustööd veel käisid.

Viljandimaal oli eile kell 16 elektrita neli alajaama: kolm Suure-Jaani vallas ja üks Tarvastu vallas. (Sakala)

KURIOOSUM

Mustla jõuluvana ristiti natsiks

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Mustlat kaunistava jõuluvana kuju pilt on tekitanud elevust rahvusvahelises huumoriportalis 9gag.com, kus seda käeasendi tõttu pilkavalt natsijõuluvanaks kutsutakse.

Skulptor Mati Karmin, kelle juhendamisel Tartu kunsti- kooli õpilased Mustla peatänavale püstitasid ja jõuluvana naga ehtisid, polnud nuku suurest populaarsusest kuulnud. Ka esile toodud sarnasus kurikuulsa Saksa diktaatoriga oli talle suureks üllatuseks.

«Ega nüüd, taeva pärast, kellelgi sellepärast mingit pahandust pole?» uuris Karmin, kuid leidis samas, et rahvusvaheline tunnus on iseenesest tore.

Hitleri käeviipe teadlikku imiteerimist eitas kunstnik kategooriliselt. «Käsi on käsi. Kui käelaba teisipidi keerata, on ta jälle nagu Lenin,» kõnles Karmin ning leidis, et tõlgendusi võib olla tuhandeid.

Ka Tarvastu vallavanema Alar Karu meelest ei tohiks käe asendit kohe halvasti tõlgendada. «Algul Tarvastu valla Facebooki lehel mõned inimesed kommenteerisid küll, et jõuluvana viibe on mitmeti mõistetav,» nentis vallavanem. Tema meelest tuleks eelkõige vaadata aga seda, kes ja miks lehvitab.

«Pigem suhtuda ikka positiivselt. Suured juhid on ju alati rahvale kõnesid pidades käsi kasutanud. Võib-olla see jõuluvana viibe näitab hoopis, et saab ka positiivselt,» rääkis Karu.

Mati Karmin leidis, et jõuluvana poosi seostamine natsitervitusega on meelevaldne. «Kas natsitervitusel polnud mitte peopesa teisiti? Kindlasti pole siin tegu vimkaga,» rõhutas Karmin ning lisas, et jõuluvana lihtsalt viipab tervituseks.

Huumoriportalis natsijõuluvanaks tituleeritud Mustla jõulutaat tervitab nii kohalikke kui läbisõitjaid.

Alar Karu siiski kunstniku peidetud provokatsioonimomenti ei välistanud. Tema ütlemist mööda ei tasu ülevõtta tuuma muumiat ning kõnetav poos on taiese puhul pigem plussiks. «Tegelikult on

see ju lihtsalt tervitus ja austusavaldus. Kui sa halvasti mõtled, on see sinu enda otsus,» rääkis Karu. Ta ütles end olevat väga rahul, et kunstnikud tegid kuju, mis mõjub ja paneb rääkima.

«Ükskõik, mismoodi sa kätt tõstad, ikka pannakse sellele mingi märgiline tähendus külge,» leidis Mati Karmin. «Kunsti sisu ongi, et igaüks leiab sealt seda, mida ta otsib.»

ABC KLIIIMA.EE
**SOOJUS-
PUMBAD**
Tule ja küsi pakkumist!
Leola t 53, Home Gallery II korrusel
T-R 10-17.30
Tel 433 8332, 5348 7803

HANSA CLINID
**TELLI MUGAV
REISIBUSS**
alates 9 kohta
50 kohta
kuni 57 kohta
Hinnapakkumist küsi
tel 505 5591 või
tellimine@hansaliinid.ee

ILM

Täna puhub loodetuul kiirusega 5-9 meetrit sekundis. Sooja on 1-3 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 9.03 ja loojub kell 15.26.

VILJANDIS

Töötuba

Täna kell 12 juhendab kunstnik Mare Hunt Kondase keskuses jõuluehete valmistamise töötuba «Jõulud ja seemned».

Valmivad laternad

Täna kell 18 õpetab Katri Kangus avatud noortetoas küünlatatarnad valmistama.

MAAKONNAS

Esinevad õpilased

Täna kell 18 algab Karksi valla kultuurikeskuses Karksi-Nuia muusikakooli õpilaste jõulukontsert.

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

JUHTKIRI

Ettevaatust, me ei hoolda!

Viljandisse üles seatud neli ettevaatusele kutsuvat silti on saanud inimestelt hulga märkusi, mis üldjuhul on olnud kriitilised või ironilised. Säravkollasele taustale kirjutatud teade «Seda teed talvel ei hooldata!» on pannud küsima, miks omavalitsus võib jätta avaliku tee hooldamata, aga eraomanik ei tohi loobuda oma kinnistu ääres oleva kõnnitee korrastamisest.

Linnajuhtide käitumises võib siiski loogikat näha. Tõepoolest pole vaja teha suuri kulutusi, et lükata lahti ja liivatada Esimese Kirsimäe jalgrada, kui Teise Kirsimäe rada on korralikult läbitav. Ka Männimäelt jala kesklinna tuleval inimesel on uue gümnaasiumi nurga juures valida kolme tee vahel ning kui kaks neist on tõepoolest heas korras, pole kolmanda tarbeks mõtet kulutusi teha.

Omaette küsimus on, mis saab edasi. Kas linnajuhtid hakkavad järgmisel talvel otsima juba uusi teid, mida unarusse jätta? Selle üle, kas kõnnitee peab olema mõlemalt poolt lumest vabaks lükatud, on linnavalitsuses vaieldud juba varasematelgi aastatel ning vaidlused on puudutanud just neid teelõike, kus lume- ja libedustõrje on linna ülesanne.

Ja lõpuks kerkib ikka ja jälle küsimus, miks peavad eramajade elanikud hoolitsema kõnniteede eest. Ainus selge vastus on, et seadus annab linnale õiguse see kohustus majaanikele veeretada ning sellise olukorra muutmiseks on vaja muuta seadust. See omakorda tähendaks, et linna kulud suureneksid või jääks linn talvel kõnniteedeta.

Küll aga võiks kaaluda päris mitme kodaniku ettepanekut, et linn vabastaks majaaniku lumelükkamisest, kui too selle eest maksab. Ehk siis kokkulepitud summa eest võtaks omavalitsus lumelükkamise ja kruusaviskamise enda kanda.

REPLIIK

Kõik muutub

Aeg-ajalt kuulub mulle relike asjade maitsusi, et kui me ei hakka Maast rohkem hoolima, jätkab keskmine õhutemperatuur tõusmist ning meid tabab tuhat muud häda. Ökoekstremistid hädaldavad omakorda, et inimesed segavad looduse rütmi, mistõttu kaovad looma- ja linnuliigid ning hävinevad taimed.

Kindlasti on inimestel oma mõju, aga arvan, et meilgi on õigus maakeral oma parema äranägemise järgi elada. Miks ei tõsta ökohullud hädakisa, kui loomad ja linnud üksteist tapavad ja söövad ning võimsamad taimed nõrgemad välja tõrjuvad?

Kui keegi kaotaks viimse kui inimese, jätkaks Maa ikkagi muutumist, ehk isegi veel kiiremas tempos. Lihtsalt teisel moel. Kindlasti muutuks ka õhutemperatuur: kord see tõuseks ja siis jälle langeks.

Väga kauges tulevikus sureb elu Maal niikuinii välja. Isegi Päike ja universum pole igavesed. Kõik muutub kaose ja kaduvuse suunas ning väidetavalt ei jää kunagi mitte midagi alles. Aeg ja ruum kaotavad tähenduse. Ei juhtu enam midagi.

AIVAR AOTÄHT

Sakala
433 0085

Küsimused tuleb läbi arutada

TASUTA ÜHISTRANSPORDI teema on Viljandis kuum juba suvest saadik. Selles on tähtsat rolli mänginud Eesti Keskerakond, kuid kaasa on rääkinud ja aktiivselt ettepanekuid teinud paljud teisedki. Selle üle on vaid hea meel.

Keskerakonna saadikurühma esimehena andsin Viljandi linnavolikogu viimasel, 28. novembri istungil üle volikogu otsuse eelnõu ühistranspordi töögrupi moodustamiseks. Samas esitasime volikogu määruse eelnõu, mis tagaks täiesti tasuta sõidu eakatele, pensionäridele alates 65. eluaastast ja linna esimese kuni kolmanda klassi õpilastele. Teemat kajastas 11. detsembri Sakalas ajakirjanik Marko Suurmägi looga «Poliitikud hakkasid tasuta bussisõidu pärast võitlema».

Augusti algul antud intervjuus ütlesin: «Esimeseks prioriteediks tuleb seada ühistranspordi küsimus, mis minu nägemuses peaks olema linna pensionäridele tasuta ning järk-järgult laienema kogu linnarahvale.» Hiljem tuli tasuta bussisõidu ideega välja ka Isamaa ja Res Publica Liit (IRL). Eakate tasuta sõitu olid sotsiaaldemokraadid ja Keskerakond toetanud juba juunis.

TASUTA ÜHISTRANSPORDI rakendamises on suuremad kogemused Tallinnal. Säärasel moel ühe olulise avaliku teenuse pakkumine on olnud edukas ja inimesed on selle hästi vastu võtnud.

Ka Viljandi-taolises suhtelisel suure pindalaga linnas on selline idee toetust leidnud. Nii oli tasuta bussisõidule ülemineku poolt enam kui 60 protsenti 1026-st septembris Sakala digilehes tehtud netiküsitlusele vastanust. Küsimusele, kas Viljandis peaks bussisõit olema kõigile tasuta, vastas jaatavalt 619 (60,3 protsenti) ja vastu oli 370 inimest (36,1 protsenti). Suur osa teenuse kasutajatest ja vajajatest sealjuures ilmselt küsitluses ei osalenud.

Eakate linnatranspordi toetuse saamine lihtsustus Viljandis augusti keskpaigast. Seni on uus kord kulunud vähendanud.

Pensionärid väärivad ja kindlasti ka vajavad täiesti priid bussisõitu. Tagame siis selle neile!

Kõigile tasuta ühistranspord on Viljandis võimalik ja süsteem muutuks linlastele kindlasti lihtsamaks.

HELMUT HALLEMAA

Viljandi linnavolikogu liige, Keskerakonna Viljandimaa piirkonna esimees

Tõsi, meil on «Tallinna tegemisel» mõningaid raskusi ja sellest on kirjutatud. Muidugi on inimestele tähtsad ka paljud muud paremat toimetulekut võimaldavad asjad. Keskerakond keskendubki just ettevõtmistele, mis on reaalselt inimestele abiks.

MARKO SUURMÄGI artiklis vahendatakse IRL-i kuuluva Viljandi linna Ando Kiviberki meeldetuletust: tasuta ühistranspordi pakuti programmis klausliga, et sellega tuleksid kaasa uus vald ja riik. Kas tõesti on tegu amneesiaga, nagu kirjutab hiljuti Viljandi linnavolikogu liige Tauno Tuula?

IRL oli enne 20. oktoobri kohalike omavalitsuste volikogude valimisi võimul nii Viljandis, Viiratsis ja Paistus kui riigis. Pärast valimisi IRL-i positsioonid Viljandis tugevnesid, nüüd on ka linnaeapa koht tema oma. Moodustunud Viljandi valla vallavanemaks sai IRL-i kuuluv Ene Saar, valla volikogus jätkab olulise tegijana maavalitsuses just ühistranspordi küsimustega tegelev arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Kaupo Kase, kellega mina olen küll saanud normaalselt asju ajada. Ka statistikat on piisavalt.

Riigis kuulub endiselt valitsusse IRL-i minister Helir-Valdor Seeder ning majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi juhhib hästi sõnakas Juhan Parts.

Milles on siis küsimus?

Samas artiklis vahendatakse ka Viljandi linnavolikogu esimehe, sotsiaaldemokraat Randel Läätsi ütlust, et raha on järgmise aasta eelarves juba jaotatud. Viljandi linna eelarve tuleb volikogus esimesele lugemisele siiski alles täna. Pärast seda saavad kõik volikogu liikmed teha ettepanekuid. Järgneb eelarve teine ja ilmselt ka kolmas lugemine. Üsnagi tavapärane on eelarve muutmise aasta jooksul.

Aastaid poliitikas olnud inimesena võiks Randel Lääts teada, et linnaeelarve menetlemine ja kinnitamine on voli-

” Pensionärid väärivad ja kindlasti ka vajavad täiesti priid bussisõitu. Tagame siis selle neile!

kogu ainupädevuses. Nii mina kui Lääts oleme juba selle aasta suvel ajakirjanduse vahendusel tõdenud, et küsimus on pigem eelistustes.

MIDA ME SIIS ikkagi tahame? Meie ettepaneku ja eelnõu kohaselt moodustatakse linnavolikogu tasuta ühistranspordi rakendamise küsimuste läbiviimise töögrupp. Sellesse tuleb paluda osalema Viljandi maavalitsuse (riigi) ja Viljandi valla esindajad. Kokkuvõtet tulemustest võiks oodata märtsi lõpuks.

Seadusandlikud initsiatiivid andsime teadlikult üle eelmise istungi lõpul. Sooviks oli luua võimalused nende käsitlemiseks linnavolikogu komisjonides, saadikurühmades ja volikogus ning anda selleks töökas ka piisavalt aega.

Tasuta ühistranspordi küsimused tuleb läbi arutada. Üle tuleb vaadata kõik aspektid: eri poliitiliste jõudude seisukohad, eri sotsiaalsete gruppide sõidusoodustused kuni täielikult tasuta ühistranspordini, raha ja rahastamine, ettevõtmise maksumus, tehnilised küsimused sõidukaartide rakendamisel ja kasutamisel...

Ühistranspord on kõiki puudutav avalik teenus. Sellega tuleb tegelda üheskoos. Seda me väljapakumeigi.

TSITAADID

«Sean eesmärgiks, et viie aasta pärast on Sirbil 10 000 tellijat.»

Sirbi peatoimetajaks kandideeriv ettevõtja Martin Sookael (Postimees, 17. detsember)

«On selge, et sportlased ei saa omavahel kokku leppida, et võtame või ärme võta (dopingut – toimeetus). Aga kui ühiskond ja sponsorid ei salli seda, on plats momentaanselt puh-tam.»

Eesti antidopingu nõukogu liige Kristjan Port (Eesti Päevaleht, 17. detsember)

«Kui need, kes hüppavad või heidavad, peaksid EPO-t kasutama, on see minu jaoks arusaamatu.»

Olympiavõitja Erki Nool erütropoetiini ehk EPO nimelise dopingu tarvitamisest (ERR, 17. detsember)

«Meie kergejõustikuliidus ei käi igapäev külmkapi juures, kuid meie ülesanne on sportlasi ohtudest teavitada ja organiseerida kontrolli.»

Eesti kergejõustiku liidu president Erich Teigamägi dopingu tarvitamisest ja selle kontrollimisest (Kuku raadio, 17. detsember)

«Võimalik on teha suuri meelevaldusi ja rahvakoogunemisi, mis annavad palju parema tulemuse kui streik, millele ühiskond peab oma nõusoleku andma. Viimane meedikute streik näitas, et seda aktsiooni ei pruugi streikijad ühiskonnalt sugugi alati saada.»

Riikliku lepitaja kohusetähta Henn Pärn (Postimees, 17. detsember)

«Omasid ikka kaitstakse, kui ollakse veendunud kaitstava süütuses. Peame ka ise asjaolusid selgitama.»

Peaminister Andrus Ansip selle kohta, et Interpol on Eerik-Niiles Krossi tagaotsitavaks nimetanud. (Delfi, 16. detsember)

«Ringiraha võib ehk täita oma eesmärgi suuremates Eesti linnades, võimaldades noortel rohkem käia huvipakkuvates ringides.»

Sotsioloog Pirjo Turk (ERR, 16. detsember)

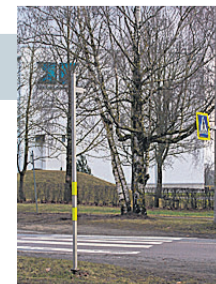
PRÄÄNIK

Viljandi Jaani kogudus korraldas eile eakatele jõululõuna.

PIITS

Viljandi Jakobsoni kooli juures on nädalapäevad puudu olnud üks ülekäiguraja märk.

Keskonnaministeeriumi hinnangul peaks riik pärast kohtuotsust, millega keskkonnatasude tõus tunnistati osaliselt põhiseadusevastaseks, ettevõtjatele tagasi maksma 4,8 miljonit eurot. Kokku jääb riigil kolme aastaga saamata 34,3 miljonit eurot.

SISSETULEK

Pühadeaeg tähendab paljudele rahalisa

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Nii mõnegi avalikus sektoris töötava viljandlase pangakontole laekub detsembrikuus tavapärasest mõnevõrra kopsakam summa.

Viljandi linna hallatavate asutuste juhivad saavad linnavalitsuse esmaspäevase otsusega detsembris 500 eurot jõulutoetust. Linnavalitsuse rahandusameti juhataja Marika Aaso kinnitusele puudutab kõnealune otsus kõiki 20 linna haldusalasse kuuluvat asutust, mille seas on õppeasutused, linna- ja raamatukogu ja Sakala keskus.

Viljandi linnaapea Ando Kiviberigi ütlemist mööda pole asutuste juhatajad ainsad avalikus sektoris töötavad inimesed, kes detsembrikuus põhipalgale lisa saavad. Linnavalitsuse enda töötajatele on tema sõnul jõulude ajaks ette nähtud 200-eurone toetus.

Mitu aastat tagasi oli jõulutoetuste maksmine Viljandi linnavalitsuses tavapärane. Eelmisel ja üle-eelmisel aastal seda Viljandi endise linnaapea Loit Kivistiku kinnitusele ei makstud. Kivistik selgitas, et eelmine linnavõim ei pidanud seda muud tegemisi ja kulutusi arvesse võttes kohaseks.

Riigi palgal olevatele õpetajatele pole jõulutoetust ette nähtud. Samas kinnitasid Sakalale Viljandi kolme põhi-

Kui näiteks Viljandi linnavalitsuse töötajatele makstakse tänava jõulupremiat, siis siinsete koolide õpetajatele kantakse aasta lõpu eel üle seni välja maksmata tasu lisatundide ja -töö eest.

AIVAR AOTÄHT

kooli direktorid, et aasta lõpul laekub nende pangakontole tavapärasest mõnevõrra suurem summa.

Paalalinna kooli juhi Aavo Palo sõnul on õpetajad umbes 150 euro suuruse lisatasu juba kätte saanud. Palo täpsustas, et

sesta maksti neile kooli arendustegevuse eest.

Kesklinna kooli direktor Aavo Soopa ning Jakobsoni kooli direktor Eero Järvekülg ütlesid mõlemad, et detsembris makstakse õpetajatele välja tasu kogunenud lisatundide

ja -töö eest. Soopa sõnas, et selle suurus jääb 100 euro kanti. Järvekülg ei soovinud aga ligikaudset summat välja öelda, sest koolis on omavahel kokku lepitud, et seda ei avalikustata. Küll aga kinnitas ta, et lisasumma on tagasihoidlikku laadi.

Jaani kogudus korraldas eakatele jõululõuna

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Eile korraldas Viljandi Jaani kogudus oma eakatele liikmetele piduliku söömaaja ja kingituste jagamise.

Õpetaja Marko Tiitus rääkis, et jõululõunale, mille traditsioonid ulatuvad juba ehk 1990. aastate algusesse, on kutsutud kõik koguduse 70-aastased ja vanemad liikmed. Eile oli neid Tiituse sõnutsi umbes 25, lisaks töötajad.

«Kohaletulnud saavad väikesed jõulupakid, milles on Eesti kirikute piltidega seinakalender, piparkook ning jõulutermitus,» lausus Tiitus. Vabahtlikud olid kokku pannud sada jõulupakki. «Neile, kes tana siia tulla ei saanud, viivad koguduse liikmed pakid koju.»

Köögis askeldasid diakooniatöö toimkonna liikmed Marika Sibrits ja Ilmi Kard. Nad rääkisid, et jõululõunale tulnutele pakutakse traditsioonilist jõulupraadi: keedukartul, kaste, liha, praekapsas, verivorstid ja pohlamoo. «Varasematel aastatel on ka kõik toidunaid tulnud meie liikmetelt. Sel aastal on näiteks verivorstid ning praekapsas poest,» selgitas Sibrits.

Küsimusele, miks jõululõunale on kutsutud ainult 70-aastased ja vanemad koguduse liikmed, vastas ta, et eelmisel pühapäeval oli arutatud ka vanusepiiri alandamist. «Ehk võiks olla 65-aastased ning vanemad,» lausus Kard.

Söögi, joogi ning heade mõtete kõrvale pakkusid muusikalisi vahelasiid Cätlin ja Marko Mägi, laulsid koguduse liikmed ning õpetaja pidas jutlust. «Pärast söömist jagatakse

Enne traditsioonilise jõuluroa söömist võtsid kohaletulnud lauluraamatu abiga viisi üles.

ELMO RIIG

kingitusi. Mõni loeb siis luuletuse, teisel on jällegi hästi pikk jutt,» lausus Sibrits.

Paljudes Eesti linnades pakutakse jõululõunaid kodutu-

tele ning ka Jaani koguduses korraldati seda viis-kuus aastat, ent siis tava katkes. «Ehk peaks selle jälle üles soojendama,» arutles kirikuõpetaja.

Endine KEK-i maja kogub elujõudu

MADIS JÄRVEKÜLG
madis.jarvekylg@ajaleht.ee

Eelmisel neljapäeval avati Viljandis Männimäel kunagises Ukuaru kohvikus pagariäri. See on loomakliiniku, loomahooldusteenuse pakkuja ning aktiivselt Aken ja Uks finantsosakonna kõrval neljas ettevõtte, mis suures mahus tühjana seisvas KEK-i hoones tegevust alustas.

Pankrotti läinud Ukuaru kohviku ruumid rentis osatühing Viiratsi Pagar. Selle omanik Peeter Putnik rääkis, et kohviku nimi jääb samaks.

Ettevõtte alustas tegevust Viiratsis ning kui sealset ruumid kitsaks jäid, kolis Viljandisse Koidu tänavale ja avas uue kaupluse turuhoones.

«Natuke kosusime ja siis jäi ka Koidu tänava maja väikseks,» sõnas Putnik ning lisas, et seepärast nad KEK-i majja kolisidki.

Uus äri võtab Männimäe tee 28 hoone esimesel korrusel enda alla 500 ruutmeetrit. Sellest suurt osa hõlmav peosaal on praegu küll kohvikust eraldatud ja kasutusel laona, kuid tulevikus plaanitakse hakata seda välja rentima.

«Oleme ennast vaikselt sisse sättinud ja avasime ka kohviku. Terve tööstus on meil siin nüüd,» ütles Putnik. Turuhoones tegutsev kauplus jääb tema sõnul samuti alles.

Kohvik võtab enda alla 70 ruutmeetrit ja seal on 12 istekohta.

«Praegu müüme ainult oma toodangut: leibu, saiu, pirukaid, kooke, torte ja küpsiseid. Jaanuari teisel poolel proovime hakata ka lõunasööke pakkuma,» selgitas Putnik pagariäri plaane.

Suurem osa KEK-i hoonest on tema teada tühi, kuid esimene korrus on peaaegu täielikult hoiutatud. «Eks vaikselt tule majale eluvaim jälle sisse,» nentis Putnik.

Aktiivselt Aken ja Uks juhatause esimehe Rain Hüva sõnul kuulub hoone nimetatud aktiivselt tütarfirmale. «Maja on rohkemal või vähemal määral kasutusel olnud alates Viljandi KEK-i lagunemisest 20 aastat tagasi,» ütles ta. Selle haldamine kuulub Hüva kinnitust mööda VAU grupi igapäevase majandustegevuse hulka, kuid detailsemalt ta seda kommenteerida ei soovinud.

Hüva lükkas ümber väite, nagu ei oleks KEK-i majas vahepeal mingit tegevust toimunud. «Loomakliinik, loomahooldus ja ka kontoriruumid on seal kogu aeg olnud, aga lihtsalt erinevas mahus,» lisas ta.

Uue pagariäri müüjal Riina Liivamäel oli eile esimene tööpäev.

Kuum tuhk süütas kuuri

Pühapäeva hommikul tuli päästjatel Viljandis kustutada puukuuri, mis tõenäoliselt oli süttinud prügikasti pandud kuumast tuhast.

Põlengust Jakobsoni tänaval anti häirekeskusele teada kell 5.35. Paari ruutmeetri ulatuses põlesid puukuuri välissein ja küttepuid.

Päästetöö juhi esialgsel hinnangul võis tulekahju al-

guse saada kuuri kõrvale plastist prügikasti pandud kuumast tuhast.

Päästetöötajad tuletavad meelde, et tuha ja söed võib küttekoldest välja võtta siis, kui need on täielikult kustunud ja jahtunud. Tuhk tuleb välja viia mittesüttivas nõus ning isegi jahtunud tuhka ei tohi valada kergesti süttivate materjalide lähedale. (Sakala)

Lasteaia kohatasu tõuseb

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Et Viljandi lasteaedades on kohamaksu suurus seotud miinimumpalgaga, tõuseb kuutasu neis tuleval aastal mõne euro võrra.

Kuuest Viljandi lasteaiaast viies tuleb praegu maksta kohatasu 32 eurot kuus. See moodustab 10 protsenti riiklikult määratud 320-eurosest alampalgast. Erandiks on osa ujulaga Männimäe lasteaia rühmi, kus lapsevanematel tuleb Viljandi linnavolikogu 2009. aastal vastuvõetud määruse järgi maksta koha eest 11 protsenti alampalgast ehk 35,20 eurot kuus.

Kolmel suvekuul on täiskoha tasu kõrgis lasteaedades ühtmoodi 10 protsenti alampalgast.

2014. aastast kerkib miinimumpalk 355 eurole kuus. Seega suureneb 32 euro suurune kuutasu 35,50 euroni ning 35,20-eurone tasu 39,05 euroni.

Vanemad pole kurtnud

Lisaks lasteaia kohatasule tuleb lapsevanematel eraldi maksta toiduraha, mille suuruse määrab asutuse hoolekogu.

Mängupesa lasteaia näitel on see 1,50 eurot päevas ehk 30 eurot 20 päeva eest. Lasteaia direktori Sirje Kõuhkna kinnitusele pole kavas seda tasu suurendada, sest riiklikud programmid tagavad lastele tasuta puuja köögiviljad ning piima.

«Neist programmidest on meile väga palju abi,» kinnitas Kõuhkna.

Kõik Sakalaga vestelnud lasteaedade juhid ütlesid ühtviisi, et seni pole lapsevanemad eesootavat hinnatõusu jutuks võtnud. Lasteaia Mesimumm direktori Lea Matsoni kinnitusele on vanemad ka varem kohatasu kerkimisse leebelt suhtunud.

«Üldiselt võtavad nad seda kui elu paratamatust,» sõnas Matson.

10 eurot kolme aastaga

Sel aastal tõusis riiklik alampalk 290 eurolt 320 eurole, 2015. aastal kasvab see aga 355 eurolt 390 euroni kuus. See tähendab, et lasteaia kohatasu kallineb kolme aasta jooksul 10 euro võrra.

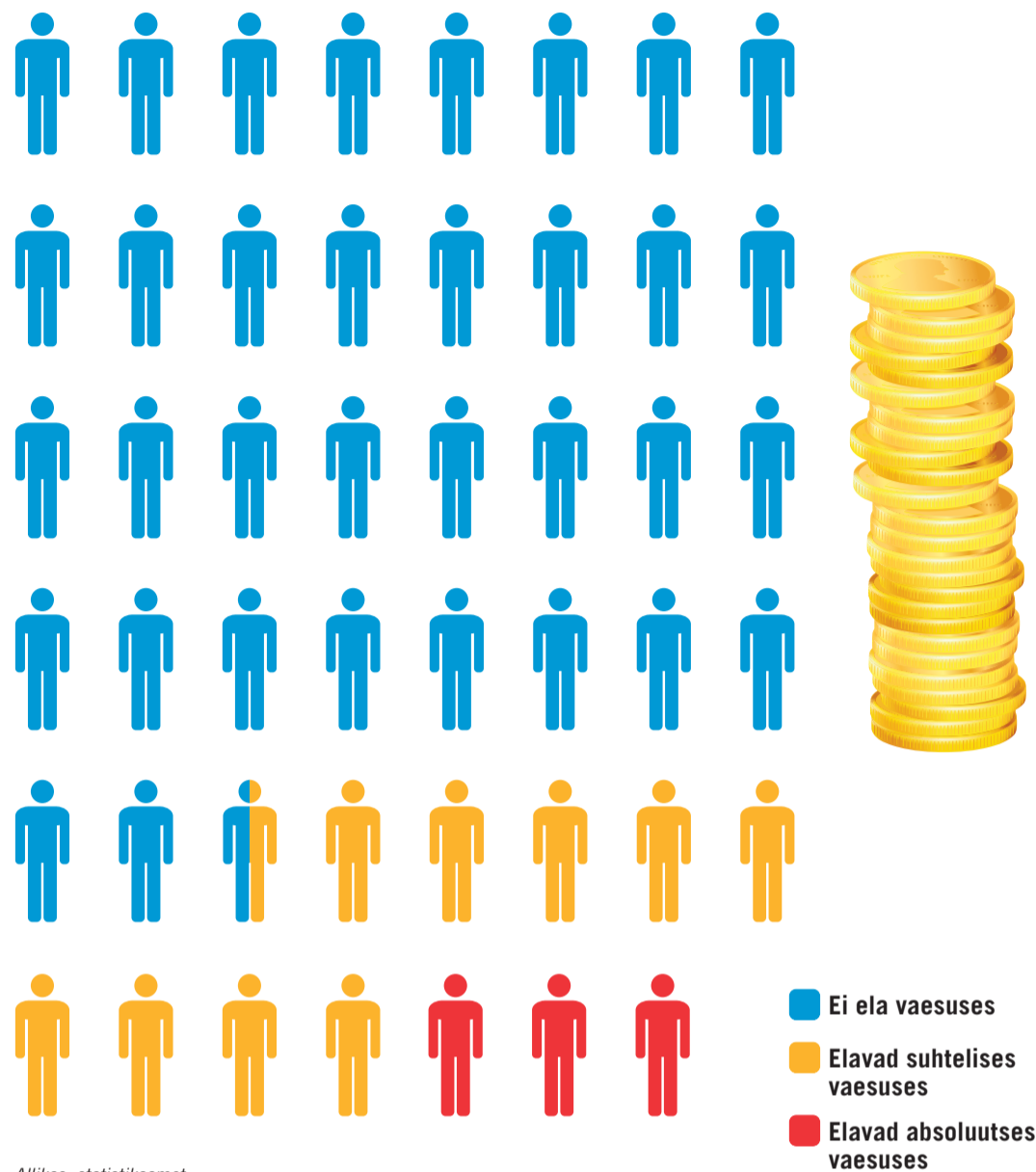
Viljandi linna Ando Kiviberg märkis, et riigikogu kinnitatud koolieelse lasteaedastu seaduse kohaselt võib õppekulu olla kuni 20 protsenti alampalgast, kuid Viljandi otsustas 2009. aastal maksimummäära kasutamata jätta.

«Samas linna kaetav lasteaedade tegevuskulu on sõltuvalt lasteaiaast lapse kohta 173–255 eurot kuus,» lisas ta.

Kivibergi ütlemist mööda võib linnavalitsus siiski võtta kaalumisele mõtte siduda lasteaia kohatasu alampalgast lahti. «Millal täpsemalt, ei oska veel öelda,» lausus linnaape.

VAESUS

Iga kujuke tähistab 1000 Viljandimaa elanikku

Allikas: statistikaamet

VILJANDIMAA

Veerand elanikest elab vaesuses

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Statistikaameti andmeil elas mullu suhtelises vaesuses ligi 19,9 protsenti ning absoluutses vaesuses 6,5 protsenti Viljandimaa elanikkonnast. Seega on kõigest maakonna elanikest vaesuseid 25,4 protsenti.

Viljandimaa on tabelis võrdluses teiste maakondadega siiski keskmisel positsioonil hoolimata sellest, et keskmine palk on Viljandimaal endiselt üks riigi madalamaid.

Kogu Eestis oli mullu suhtelises vaesuses iga viies, absoluutses vaesuses iga 14. elanik. See tähendab, et absoluutses vaesuses oli 7,3 protsenti elanikkonnast.

Palk ei määra

Statistikaameti selgitust mööda ei saa vaesuse mõõtmiseks ainult palka aluseks võtta.

«Suhtelise vaesuse mõõtmise alus on ekvivalentnetosissetulek,» selgitas ameti rahvastiku- ja sotsiaalstatistika osakonna analüütik Tiit-Liisa Laes. «See ei ole ainult palk, vaid ka näiteks tulu individuaalsest

töisest tegevusest ja mitterahaline sissetulek.»

Viljandi puhul paistab Laesi hinnangul silma see, et palgatöö eest saadav sissetulek moodustab kogu netosissetulekust suhteliselt väikese osa: Viljandis on see 61 protsenti kogu Eesti ligi 70-ga võrreldes.»

Viljandimaal on pensioni osa netosissetulekust 24 protsenti ehk kuus protsenti suurem kui Eestis tervikuna. Samas ei pruugi kindel palk tähendada, et selle saaja ei ela suhtelises vaesuses.

«Nii see paraku küll on. Kahes protsenti töötavatest inimestest elab suhtelises vaesuses, palgatöötajatest elab suhtelises vaesuses kuus protsenti,» lausus Laes.

Ebavõrdsus jääb

Aastaga on Eestis liikumisi olnud mõlemas tabelipooles. Suhtelise vaesuse kogevate inimeste üldine osa on varasema aastaga võrreldes suurenenud 1,2 protsenti, absoluutses vaesuses inimeste osa aga vähenenud 0,8 protsenti võrra.

«Üllatusi uus tabel otseselt kaasa ei toonud,» rääkis Tiit-Liisa Laes. «Eestis on suhtelise vaesuse määr ligi 19 protsenti, mis näitab, et meie sissetulekute ebavõrdsus on suurenenud. Euroopa Liidu keskmisest

oleme selle näitaja poolest pisut kehvemal positsioonil ehk meil on vaeseid rohkem. Näiteks Soome ja Rootsi elanikud on tunduvalt väiksemas vaesuses, seal on suhtelise vaesuse määr 13-14 protsenti. Absoluutses vaesuses on huvitav kõrvale vaadata, sest see näitab, kui palju on sügavalt vaeseid inimesi. Absoluutses vaesuses piiriks on elatusmiinimum.»

2012. aastal elas suhtelises vaesuses inimene, kelle kuu ekvivalentnetosissetulek oli väiksem kui 329 eurot, ning absoluutses vaesuses inimene, kelle kuu ekvivalentnetosissetulek jäi alla 196 euro. 2011. aastal olid need summad 299 ja 186 eurot.

Möödunud aastal erinesid elanikkonna vaeseima ja rikkaima viiendiku sissetulekud 5,5 korda. Ettearvatult on Põhja-Eesti kõige jõukam, Kirde-Eesti jällegi tabeli lõpus.

«Ei oska ennustada, kas vaesus just suureneb, aga selline tendents paraku säilib küll ka edaspidi,» märkis Laes ning lisas, et kindel töökoht ja hea haridus annavad vaesusest pääsemiseks parema garantii, sest kindlustavad suurema sissetuleku. «Teatud ebavõrdsust esineb ühiskonnas alati. Selle suurus aga peegeldab inimeste heaolu ja ühiskonna väärtusi.»

PÄEVAINTERVJU

Pisikese pilliga suurde saali

Järgmise aasta 18. veebruaril tuleb Tallinnas Nokia kontserdimajas pärimusmuusika kontsert. Selle peaesineja on Hiinast pärit parmupilli-virtuoos Wang Li.

Kontserdi korraldab Eesti pärimusmuusika keskus ning see on tema tehtutest tõenäoliselt läbi aegade kõige suurem sisekontsert. Nokia kontserdimaja saalis on 1829 istekohta. Keskuse juhataja Tarmo Noormaa, keskus on ka varem väljaspool Viljandit kontserte organiseerinud, kohe tulevad meelde näiteks balalaikavirtuoos Aleksei Arkhipovsky esinemised Tallinnas. Veebruaris ootab ees ilmselt kõige suurem sellelaadne ettevõtmine.

Oleme ka eesti esinejatele teinud tuure, kus on välismaa muusikud juures olnud. Grusiinide esinemisi oleme korraldanud ja neid on muidugi veelgi. Mitu aastat ei ole me seda teinud, nüüd siis võtsime asja jälle käsile.

Kuidas valik Wang Lile langes?

Ta võlub oma mängu ja isikuga kõiki ning jäi viimasel pärimusmuusika festivalil paljudele silma. Kõik soovijad ei saanud teda Viljandis vaatama minna – lihtsalt ei mahtunud ära. Nii siis otsustasime, et kutsume ta uuesti ja võtame suurelt ette, teeme kontserdi Nokia kontserdimajas! Võiks öelda, et natuke auahne plaan. Vaatame, kuidas see õnnestub.

Kas Nokia mastaapides saali pole teil varem kontserdipai-gaks olnud?

Ei ole. Muide, me ei ole pärast Nokia valimist midagi üle-eestilist korraldanudki.

Pisike pill ja tohtu saal – proovikivi on suur.

Eks tavaliselt arvatakse, et kui juba suur lava, peaks seal olema ka palju lärmi. Nüüd on meil vastupidi!

Mina hindan muusika juures kõige rohkem inimest. Parmupill on ainult impulss, mis tõmbab mingi sageduse käima nagu kitarrikeele puudutamise. Kõik see, mis helivooga edasi juhtub, on juba keha sees. Parmupill on väga intiimne ja see, mida Wang Li suudab selle impulsi oma kehas teha, on lihtsalt hämmastav. Põnev on vaadata, kus inimvõimete piirid õieti on.

Wang Lid teatakse kui üsna ekstsentrilist erakut.

Ta ikka käib esinemas, aga väga seltsiv tüüp ei ole. Seda on ka tema muusikast kuulda. Ta harjutas ja viimistles oma tehnikat aastaid kloostri vaikuses. Meistriklassi omandamine nõuabki tohutut pühendumist, suhtlemine polegi selle juures ehk nii oluline.

Kuidas talle suvel Viljandis antud kontserdid meeldisid?

Eks ta oli algul üsna ettevaatlik ja kerge südamega esinema ei tulnud. Ta ei teadnud Eestist midagi. Tavaliselt on ta festivalidel oma kontserdi ära andnud ja läheb siis hotelli. Mitte sellepärast, et ta oleks uhke – tal on lihtsalt raske kontakti leida.

Viljandis käis ta aga juba teisel või kolmandal päeval ringi ja ajas isegi inimestega juttu! Talle meeldis siinne sõbralik õhkkond väga.

Peale Wang Li saab Tallinnas kuulda ja näha ka meie enda artiste.

Kontsert peaks tulema mitmekesine. Meestevägi on mingis mõttes Wang Li vastand: nad on mitmekesi ja mängivad elektripille. Paabel on ka väga mõnusa energiaga ansambel ja ma arvan, et nad sobivad hästi kokku.

MARGUS HAAV

Fordi juht rammis kogudusehoonet

Laupäeva ennelõunal avastati Suure-Jaanis, et keegi on tõenäoliselt öösel autoga vastu Kõleri tänav 1 asuvat kogudusehoone seina sõitnud.

Politsei leidis sündmuskohalt sõiduki küljest pudenud detaile ning avastas

Liiva tänavalt avariilise Ford Scorpio.

Koguduse esindaja esialgu menetluse alustamist ei soovinud, sest leidis, et hoone kahjustusi saanud ei ole. Juhtunu täpsemad asjaolused selgitab Viljandi politsei. (Sakala)

TÄPSUSTUS

14. detsembri Sakala artiklis «Vana-Võidus peetakse võrgupidu» oli ühe korraldaja nimi kirjutatud valesti. Korrektne on Valdo Müllär. Loo autor Üllar Priks palub vabandust.

KOMMENTAAR

Euroopa Liit näitab end Ukrainas mannetuna

Juba neljandat nädalat Ukrainas vältavad meeleavaldused president Viktor Janukovitši ja valitsuse vastu on ilmselt üllatus ka Kiievi võimaladvikule. Loobudes assotsiatsioonileppes Euroopa Liiduga ja eelistades tolliliitu idanaabriga, ei osanud too arvatagi, kui kurja kassi ta kotist välja laseb.

Praegu on veel vara arvata, kas kriis lõpeb Euroopa või Vene suuna eelistamisega. Siiski on juba võimalik juhtumust järeldusi teha.

Esiteks, pärast ränka majandus- ja rahanduskriisi pole Euroopa Liit enam nii atraktiivne nagu neil päevil, kui Balti riigid selle liikmeks said. Hea näide on Türgi, kes veel mõne aasta eest üritas jalga Euroopa ukse vahele saada, olles nõus isegi inimõiguste parandamise ja osalise kurdide kui rahvuse aktsepteerimisega, kuid kes praeguseks on Vannasse Maailma kolimise suhtes märgatavalt leigemaks muutunud.

Kui Euroopa üldse peaks mõne uue riigi juurde saama, siis on need tõenäoliselt Kataloonia ja Šotimaa, kes kavandavad iseseisvusreferendumit. Šotimaa on juba eeldatava omaette riigiks saamise päeva välja kuulutanud.

Nende kahe separatistliku piirkonna emamaade pealinad London ja Madrid on maha hõiganud, et lahkulöömise järel peavad need riigid ka uuesti Euroopa Liidu liikmeks pürgima.

Vastuseks on sealsete liidrite suust tulnud üksikõikseid vihjeid, et võib-olla nad ei tahagi enam ühendusse pääseda. Seegi on aja märk, eriti Šotimaa puhul, sest praegu hoiab London paljudes asjades Brüsselist distantsi.

Ukraina puhul paistab samuti välja, et ta polegi nii vaimustuses rangelt reguleeritud Euroopa Liiduga ühinemisest. Esiteks jäävad kontrollimatult rahavooge suunavad Janukovitš ja tema Regioonide Partei sellisel juhul teravama Brüsseli järelevalve alla. Idaturgu eelistades aga jäävad seal rohkem maksma Sarmaatia hundiadused.

Ukrainale on tähtis Venemaa gaas. Tolliliiduga ühinemise korral on lootust selle hinda alla kaubelda, euroliidud pakutav on aga kauge tulevik ja selle saamiseks peab rohkem vaeva nägema. Niisugust vaeva Kiievi praegused võimud näha ei taha. Seda oli tunda ka soovis saada tagatis 20 miljardi euro eraldamisele tulevikus. Brüssel naeris selle välja.

Kiievi meeleavalduste summutamiseks kasutatud jõuotete järel on Euroopa Liit kurja nägu näidanud ehk ainult sellepärast, et eesistujariik on Leedu. Muidu on Brüssel käitunud suhteliselt hambutult. Igatahes pole kasutatud niisuguseid võimalikke sanktsioone nagu jõustruktuuride eesotsas seisjatele Euroopa Liitu sissesõitmise keeld. Selle karistuse tegi ära hoopis Janukovitš, kes vallandas mitu kõrget politseiametnikku.

Ka praeguse kriisi ajal on Euroopa Liit näidanud, et ühine välispoliitika on vähemalt vägivallatsete ohjeldamisel peaaegu olematu. See tõsiasi sai ilmsiks juba Liibüa ülestõusu ajal, kui osa riike keeldus üldse sõjalistes aktsioonides osalemast, teised olid aga mokaot-sast nõus aitama, kui keegi täpselt ette näitab, kuidas tegeleda.

Tollal panid Ameerika Ühendriigid raudse rusikaga asjad paika, kuid nüüdseks on president Barack Obama vihjanud, et Euroopa Liit peaks ise oma ukse ees asjad ära klaarima.

Praegune Euroopa ei taha sõdida, seda on näidanud nii kaitse-eelarvete madalseisus olek kui ka konfliktipiirkondadest eemale hoidmine. Tõrjuv suhtumine algab juba Ukraina kriisi sarnastes olukordades, kus keegi ei taha otsustada, mida teha siis, kui asi ägedaks läheb. Ühendus näitab enast üha vähem ligitõmbavana nii poliitilistes kui majanduslikes lahendustes.

Ukrainale endale ja ka Euroopa Liidule oleks parem, kui riik valiks läänesuuna. See on siiski rikkalike maavarade mustmullavarude, arenenud tööstuse ja haritud suurearvulise elanikkonnaga riik, mis määrab regioonis sündivat tugevalt. Praegusi meeleavaldusi ei saa riigi ladvik enam kuidagi eirata.

JÜRI KUKK

vaatleja

Eesti olümpiakomitee president Neinar Seli nentis, et dopingul ei ole spordis kohta. LIIS TREIMANN (POSTIMEES)

UURIMINE

Eesti sporti tabas dopinguaafäär

Sihtasutus Eesti Anti-doping moodustab uurimiskomisjoni seoses Tartu arsti Vitali Bernatski väidetega Eesti sportlaste dopinguga varustamise kohta.

Eiline Eesti Päevaleht kirjutas, et Tartu arst Vitali Bernatski andis aastatel 1995–2007 Eesti tuntud kergejõustiklastele dopingut. Eile kohtusid Eesti Antidoping ja olümpiakomitee esindajad, et asja tagamaid arutama hakata.

Eesti Antidoping nõukogu liige Kristjan Port ütles, et loodava komisjoni esimene ülesanne on hinnata esitatud väidete ja tõendite kvaliteeti ning vajadust lisatõendite järele. Port asub komisjoni etteotsa.

Olümpiakomitee president Neinar Seli märkis, et olümpiakomitee roll selle juhtumiga juures on toetav, uurimist hakkab juhtima Eesti Antidoping.

«Kuna olin artiklis mainitud aja jooksul Eesti kergejõustikuliidu president, ei ole mul õige uurimiskomisjoni töös osaleda,» lausus Seli. «Soovi-

me komisjoni kaasata juriste, meditsiinispetsialiste ja spordi tundjaid. Läbirääkimised juba käivad ja loodetavasti saavad asjad paari päeva jooksul paika.»

Komisjon kavatses esmalt üle kuulata Vitali Bernatski ja Eesti Päevalehe ajakirjaniku Kärt Anveldi.

Lõuna ringkonnaprokuratuuri pressiesindaja sõnul arsti suhtes kriminaalmenetlust ei alustata, sest kuriteo aegumistähtaeg on möödas.

Tartu arst Vitali Bernatski tunnistas Eesti Päevalehele, et varustas Eesti sportlasi kasvuhormooni ja EPO-ga. Bernatski klientide seas olid lehe väitel aastail 1995–2007 tuntud kergejõustiklased, kuid ühtki nime ajaleht ei avaldanud. Bernatski ütles, et süstis kahte sportlast ise ja ühte neist enne tiitlivõistlusi. Enda kinnitusele varustas ta sportlasi dopinguga raha teenimise eesmärgil ja avalikkuse ette tulema ajendas teda töö kaotamine.

Neinar Seli sõnul ei ole dopingul spordis kohta ja keelatud ainet kasutamine läheb vastuollu olümpiakomiteele olulise ausa mängu põhimõttega.

Aastatel 2004–2006 Eesti kergejõustikuliidu presidendi ametit pidanud Sven Mikser ei tea oma sõnul Eestis ühtki dopingutarvitajat ning ta on üsna veendunud, et nõukogude ajal idabloki sportlaste dopingutarvitamine ja pidev laboritöö dopinguga alal pole tänapäeva Eesti sporti üle tulnud.

«Kergejõustikutreener Harry Lemberg ja füsioloog Sulev Kõks peavad ebatõenäoliseks, et üks arst saaks aastaid varustada Eesti sporditippe märkamatu dopinguga,» kirjutas ERR-i uudisteportaal.

«Kuigi võiks eeldada, et väidetavalt aastatel 1995–2007 kergejõustiklastele dopingut manustanud Tartu arst Vitali Bernatski võiks spordiringkondades olla tuntud mees, siis teda tundvaid inimesi on väga keeruline leida,» vahendasid ERR-i raadiouudised.

«Kui see peaks niimoodi olema, siis see oleks ammu välja tulnud. Me teame, kellega ja kuidas meie tippsportlased töötavad,» märkis treener Harry Lemberg.

«See arst tahab lihtsalt saada odavat populaarsust,» leidis ka füsioloog Sulev Kõks. (BNS, Postimees)

Eesti ja Soome politseinikud paljastasid ulatusliku narkoäri

Soome ja Eesti korrakaitsjad paljastasid eestlaste juhitud kuritegeliku organisatsiooni, mida kahtlustatakse narkootikumide vedamises Lääne-Euroopast Soome.

Soome ja Eesti ühise uurimiserühma tähelepanu all on neli sissetoodud narkootikumide lasti. Teadaolevalt oli neljas lastis kokku 76 kilogrammi amfetamiini, kuus kilogrammi hašišit ning üks kilo MDMA-d ehk ecstasy pulbrit.

Viimane uurimise all olev

narkokogus toodi Soome tänavu oktoobris, kasutades kulleriteenust. Sellest on konfiskeeritud kümme kilo amfetamiini ja viis kilo hašišit.

Teadaolevalt koordineeriti narkootikumide levitamist Helsingi vanglast. Kuritegeliku organisatsiooni liikmed hoidsid üksteisega ühendust telefoni ja interneti teel. Ühel juhul toimetati mobiiltelefon vanglasse ambu kasutades.

Nii Soomes kui ka Eestis on politsei teinud kahtlustatavate

kasutuses olevates ruumides kümneid läbiotsimisi. Kahtlustatuid on kokku 25, kellest viis on soomlased ning kuuluvad MC Bandidose motoklubisse ja selle allüksustesse. Ülejäänud 20 on eestlased.

Uurimisel on osalenud Soome keskkriminaalpolitsei, Lääne-Uusimaa ja Helsingi politseijaoskond ning Eesti keskkriminaalpolitsei ja riigiprokuratuur. Kuritegusid hakkab menetlema Espoo maakohus 2014. aasta jaanuaris. (BNS)

VÄLISMAA

Angela Merkelil algas kolmas ametiaeg

Saksa parlament kinnitas eile senise valitsusjuhi Angela Merkeli kolmandaks ametiajaks kantsleriks. Merkeli kandidatuuri toetas parlamendi alamkojas 462, vastu oli 150 ja hääletamisel ei osalenud üheksa rahvaesindajat.

Päev varem olid Merkeli kristlikud demokraadid (CDU) ja sotsiaaldemokraadid (SPD) allkirjastanud võimuleppe. Merkel nimetas lepet heaks aluseks Saksa tuleviku kujundamisel.

Allkirjadeni jõuti kolm kuud pärast 22. septembri valimisi, mis andsid CDU-le ja selle Baieri sõsarpartele CSU veenva võidu.

Konservatiividel jäi aga absoluutsest enamusest napilt puudu ja kuna senine võimukaaslane Vabad Demokraadid (FDP) jäi esimest korda parlamendist välja, olid nad sunnitud pöörduma koalitsiooni sõlmimiseks vasakopisioonipoole.

Sotsiaaldemokraadid saavad 14-liikmelises valitsuses kokku kuus, Merkeli CDU viis ja CSU kolm ministrikohta. (AP, AFP, BNS)

Jordaania põlevkiviäri hakkab edenema

Jordaania põlevkivielektrikaama projekti arendav ja emattevõtte kaudu osaliseks Eesti Energiale kuuluv Attarat Power Company sõlmis möödunud nädala lõpul eelkokkulepped elektrikaama ehitaja ja 1,4 miljardi dollarilise projekti rahastajatega.

Eile tegi kompanii Jordaania valitsusele ettepaneku alustada läbirääkimisi elektri ostu-müügilepingu üle.

540-megavattise võimsusega põlevkivielektrikaama ehitus- ja projekteerimishanke võitis Hiina firma Guangdong Power Engineering Corporation. (BNS)

Rootsi kaitsepolitsei kontrollib veebiliiklust

Rootsi kaitsepolitsei Säpo survestab telekom- ja internetioperaatoreid ühineva süsteemiga, mis saadaks julgeolekuteenistusele automaatselt andmeid klientide telefonikõnede ja netisurfamise kohta, edastas eile Rootsi raadio.

Praegu on operaatorid kohustatud andmeid loovutama, kui seda taotleb prokuratuur, kuid seda teha ei saaks. Uus kord võimaldaks kaitsepolitseil andmetele ligipääsu, ilma et operaatoril oleks eelnevalt võimalust taotlust kontrollida.

Rootsi raadio teatas Säpo surveavaldustest esimest korda juba mõne nädala eest, kuid viimastel andmetel surve jätkub ning on vahel võtnud ähvardava iseloomu. (BNS)

TEEMAD

Toimetaja MARGUS HAAV, 433 0046, margus.haav@ajaleht.ee

4,4

Kultuuriministeeriumi andmeil tõusid Eesti kultuuritöötajate palgad tänava keskmiselt 4,4 protsenti.

New Yorgi Carnegie Halli ja Berliini Konzerthausi mainekatel lavadel esinenud Kristjan Randalu tuli Viljandisse võlu ja salapära jagama.

KONTSERT

Jagatud vaikus koos Kristjan Randaluga

VOOTELE RUUSMAA, muusikasöber

Läinud pühapäeval täitus Viljandi pärimusmuusika aida suur saal pianist Kristjan Randalu ande austajatega.

Koos keelpillikvarteti Prezioso leidis «Jõulujazz 2013» üritusena aset kammerlik kontsert «Helin», mis viis publiku lapsepõlvradadele.

Külamajast aita

Üks Eesti omapärasemaid ja tunnustatumaid pianiste Kristjan Randalu andis 2010. aastal koostöös Tallinna kammerorkestriga välja kontsertsalvestise «Enter Denter», mille esimene pool on 2001. aastal Londonis kirjutatud teos «Nach dem Anfang vom Ende», ning teisel poolel ärkavad eesti armastatumad lastelaulud ellu kontserdimuusika kontekstis, saades nõnda uued mõtted. Plaadi teise poole

lugudele andis Kristjan Randalu lõppviimistluse Tuhalaane külamajas, trotsides kuu aega väljas valitsenud rohkem kui 20 külmakraadi.

Pärimusmuusika aidas ettekandele tulnud palad eespool mainitud plaadilt olid kohandatud mitmel konkursil auhinnatud keelpillikvarteti Prezioso (Hanna-Liis Nahkur – viiul, Mari-Katrina Suss – viiul, Helena Altmann – vioola, Andreas Lend – tšello).

Kontsert oli justkui jutustus lapsepõlvest, kus klaveriosa andis edasi lapsemeelsust, vabadust ja mängulisust ning keelpillide harmooniates kangastusid kogetud hetkede ilu ja võlu. Oskuslikult olid seotud džässmuusika otsekohesuse ja interpretide dialoogid.

Avaloos «Helin» joonistas Kristjan Randalu põneva maailma Prezioso helikangasse, kust hakkas kontserdi jooksul koorduma üha rohkem äratundmisrõõmu pakkuvaid viise ja laule. Erilised harmooniafaktuurid ja helide

voolus edasi kanduvad moodsaigikillud haarasid kaasa, et triivida minevikku ja seal selgineda.

KIRKUS

Lihtsus, selgus ja puhtad kõlad kõrvutati motiivide kordumisest sugeneva sügavusega.

Eino Tambergi «Karmõmmi unelaul» mähkis kuulaja justkui teki sisse, tekitades mõnusa sooja tunde. Lihtsus, selgus ja puhtad kõlad kõrvutati motiivide kordumisest sugeneva sügavusega.

Kontserdi keskel soovis Kristjan Randalu, et publik lõpetaks korra fotografeerimise, sest esitusele tulev lugu vajab vaikust. Saalis istujad täitsid palve ning sündis haru-

kordne võimalus jagada nendega pühendumist, millest sai justkui jagatud vaikus.

Loomulik voog

Kristjan Randalu soolosis isoleerust mängulisus ja vabadus, kus põnevad rütmilised liikumised toetasid muusika voolumise loomulikkust. Värskeks oli kuulata improvisatsioonilist muusikat klassikalise muusika raamistikus, kus improvisaatori ideed kangastusid veel selgemalt, tuues esile tema isiksuse olemust.

Keelpillikvarteti Prezioso musitseerivad suurepäraselt interpreedid, kes on koos teinud juba hulga aastaid. Kahjuks jäi sel kontserdil mõni viiulipartii klaveri intensiivsema kõla varju. Tervik oli hoolimata sellest kätkestav.

Kristjan Randalu ja Prezioso kontsert «Helin» pakkus kolmanda adventi õhetupoolikul väga meeldiva elamuse. Publik sai vaadata endasse ja jagada hetki, mis annabki ju jõuludele võlu ja salapära.

Ehe mängumaailm

KRISTA VALDVEE, kriitik

Kolmandal adventinädalal pakuti Viljandi pärimusmuusika aidas võimalust osa saada tava-pärasest hoopis erinevast jõululoost.

Silver Sepa ja Annika Mändmaa «Jõulumängus» ei räägitud Jumala poja sünnist ega päkapikkudest, kolmest targast ega kaharast kuusest. Hoopis loomisest ja esivanemate jõulukommetest.

Ja mitte ainult ei räägitud, vaid ka näidati, lauldi ja kutsuti osalema.

Pärandi kaudu

Alguse sai kõik vaikusest, pimedusest, tulest ja veest. Esivanemate pärandi ja algainete kaudu näidati loomise lugu. Olid lind ja puu ja pesa ning ühtäkki ka majad ja inimesed ja aastajaad. Kõik arhailise laulu ja varjuteatri kaudu ning suure ja väikese vaataja osavõtul.

«Jõulumängu» tasubki võtta sõnast – see ei olnud etendus, mida pelgalt kuulata ja vaadata, vaid mäng, millest osa saada. Mänguliste vahenditega näidati kõike olulist ja väärtuslikku, millest maailm koosneb.

Selleks et tuua lavale luik, oli vaja vaid keerutamisel kumisevat voolikujuppi, siidsalli ja nokka ning sirmi taga hakkas elama nii ehe ilmalind, et ajas väikesele vaatajale judinad peale. Aga mitte kollihirmust, vaid aupaklikkusest millegi suure ja müstilise ees. Vaatajale anti võimalus kogeda ja miks mitte ka avastada mitmesuguseid emotsioone. Oli judisema panevaid helisid, oli ülevalt kauneid hetki, oli põnevust tekitavat ja naermaajavat.

Publiku silme all sai voolikujupist laululuik ja naelast pill. Teadmised, mille kaasa saime, olid nii kosmoloogilised kui esivanemate kommetest kõnelevad, aga me ei saanud neid mitte loengult, vaid mängust. Ja laulust. Ja laulumängust, milles vaatajad ja kuulajad olid osalema oodatud.

Kogu pakutav oli ehe ja päris, ent arhailisus ja kodukootus olid rüütatud säravasse ja kaasakiskuvasse esitusse. Silver Sepp sündis sepaks ja jõulusokuks vaatajate silme all ja nende nõudmisel, Annika

ETENDUS

«Jõulumäng» andis publikule võimaluse saada teada, kuidas tähistati jõulusid meie esivanemate aegadel.

- Etenduse muusikaline kujundus tekkis kohapeal.
- «Jõulumängu» mängisid möödunud nädalal Viljandi pärimusmuusika aidas selle väljamõtledajad Annika Mändmaa ja Silver Sepp.

Allikas: folk.ee

Mändmaa omakorda tema selgitõudrukuks, ilmalinnuks ja jõuluhaneks.

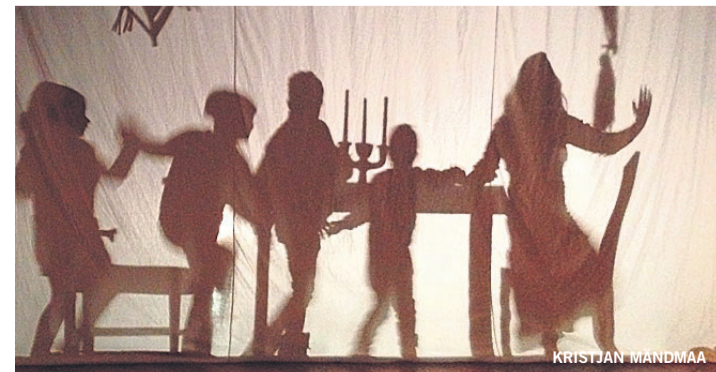
Läbi varjuilma

Loodavat näidati läbi sirmi varjudemaailmana, mis kohati peegeldas sirmi ees toimuvat, kohati elas päris oma elu. Vaataja ette loodi maailm, nii nagu see oma alguses ja eheduses oli, andes tõe vaadata niisama puhtalt lehelt üle iseenda oma.

Jõuludest eriti ei räägitud, üldse ei räägitud ülemäära palju. Pigem näidati, kuulati, tunnetati, anti aimest fantaasiale ning jagati teadmiskülluse igapäevase maailma kokkupanekuks. Sest jõulud ei ole ju midagi eraldiseisvat, mida puuslikuks seades kummardada ning mil aasta-aastalt kõike täiuslikuks luua püüdes ikka ja jälle pettuda. Jõulud on üks osa meie igapäevasest elust ja aastaringist. Meie igapäevasest elumängust. Ja just nii lihtsalt säravad, kui me iseendale neid luua tahame.

Omaette väärtus oli Silver Sepa ja Annika Mändmaa vahetu soov vaatajaga suhelda ning ta oma mängu kaasata ilma vähimagi paatoseta, et «mängime teile ja anname võimaluse osaleda». Hoopis lihtsalt ja siiralt edasi andes just seda lugu, mis kohapeal just selle seltskonnaga koos sündis. Pärimusmuusika aida keskkond ja õhkkond ongi loodud selliste mängude koduks ning loodame, et loojatel ka edaspidi mängulusti jagub.

Ilm sai loodud ja on ootusest tulvil. Jõulud ju...

Lalumänge mängisid pärimusmuusika aidas kaasa ka varjud.

MUDILASED

Kuuskümmend aastat armastust laste vastu ühise eesmärgi nimel

VERONIKA RAUDSEPP
LINNUPUU,
lasteaija hoolekogu liige

Kui Mona Sofia hommikul lasteada jõudis, olid rühmakaaslased juba Nosilas. Just selle parafraaseeringuga saan kirjeldada päeva algust lasteaias.

Sel, kui lasteada on kodu lähedal, võib olla ka pahupool – saage hilinemine. Vahel takistab meid värava ees ootav lumememm, mille detailid on vaja emale millimeetrise täpsusega üle rääkida. Samuti nagu hommikul kulub aeg õhtul, sest päeva jooksul on tehtud palju ja enne ei saa Mesimummu kasvandik roheliseks võibatut väravat südamerahus enda järel sulgeda, kui kõik sõbrad ja õpetajad on kallistuse kätte saanud ning emale on uut näitust tutvustatud.

Pere lööb kaasa

Reedel 60. aastapäeva tähistava Mesimummu lasteaija puhul ei ole mul tekkinud kordagi kahtlust, et lastele ei meeldi seal olla. Mulle meeldib lasteaija puhul see, et mudilased õpivad seal sujuvalt koostegemist, käitumist, salme, sõnu, tähti, meisterdamist, joonistamist, numbreid, loodust ja veel palju muud. Kogevad, kuidas austada kaaslasti ja samal ajal olla piirilt loovad. Pisut kurvaks teeb, et ma ise ei oska lastele nii suure lustiga maailma asju õpetada. Tunnen suitsu kadestust, et samal ajal kui nemad seal sõprade ringis mõnuga mängivad ja meisterdavad, pean mina ootama õhtut, et pistuki majas valitsevast vaimsusest aimu saada.

Õnneks on nii, et mida tihedamalt on kuus rahvakalendri

tähtpäevi, seda rohkem on tarvis perekonna kaasalöömist. Iga kuu on esinemine või näitus, millele vanemad saavad käed külge panna. Mikkililadad ning emade- ja isadepäevad on igas haridusasutuses saanud heaks tavaks. Mesimummu muusikaõpetaja Silvi suudab kõik peod muuta nauditavaks etenduseks ning inspireerib lapsi sedavõrd, et nad tulevad ka vilistlastena oma vanale lasteaiale külla ning rõõmustavad selle uusi kasvandikke vahepeal õpitu ettenäitamisega. Lihtsalt niisama – armastusest.

Meie päris oma asi on juba kuus aastat olnud teatrifestival «Purdeke». Sellest on haaratud kõik lasteaiaga seotud inimesed alates söimerühma põnnidest ja lõpetades köögiteadidega. Palju vastukaja ja elevust on tekitanud see, kui Lustimesilasse kokku tulnud lapsed avastavad enda ees rollidesse asunud vanemad. Sel aastal said nad osa Kärjemesila lapsevanemate etendusest «Hea eit ja õel eit», kus rahvajutu kaudu räägiti ahnusest ja lahkusest.

Kärjemesila rühmas käiva Mona Sofia eelis on see, et ta on enamiku rühmakaaslastega esimesest söimepäevast koos olnud. Lapsi ning nende vanemaid on liitnud rühmanimede ja korruste vahetustega kaasa tulnud õpetajad. Tean poja näitel, et selline lahendus pole iga lennu puhul võimalik, sest on otseselt seotud kooliminejate arvuga.

Kõik sujub, kui inimestel on ühine eesmärk ja nad on valmis selle nimel tegema koostööd. Ma ei ole ehk lapsevanemana innukaim üritustel kaasaloõja ja väljasõitude organisator, kuid leian, et kodu ja haridusasutuse ühine tegutsemine on positiivne kohustus ka tõsisemates küsimustes.

Meie pere kogemus laste-

AJALUGU

1953. aastal asutati kunagise Viljandi linnapea ja arsti Jaan Varesse majja Kingisepa tänaval Viljandi 2. lastesõim. Avati neli söimerühma ja töötas ööruhm. Kasvatatatel ja juhatajal pidi olema meditsiiniline haridus.

- Sügisel 1991 käis lasteaias külas Jaan Varesse Kanadas elav poeg Jaan Vares, kellele oli isamaja tagastatud. Jaan Vares jättis maja Viljandi linnale rendita kasutada.
- 1992. aastal muudeti lastesõim Viljandi 10. lastepäevakoduks. Samal aastal sai lasteaija nimeks Viljandi lasteada Mesimummu. Muutus ka tänava nimi, uus aadress oli Maramaa puiestee 2.
- 20. detsembril 2007 avati pidulikult Mesimummu lasteaija uus maja Posti tänav 20a. Lapsed asusid uude majja 2. jaanuaril 2008.
- 1996. aastast tegutseb Mesimummu lapsest lähtuva «Hea alguse» meetodika põhimõtetele.

Allikas: www.lamesimumm.ee

aiaga Mesimummu sai alguse koos uue majaga kuus aastat tagasi, kui poeg Mängumesila rühma läks. Esimene aasta oli põnev: asutus sai juurde 40 last, lisandus ka töötajaid ning kohaneda tuli uue maja iseärasustega. Proovikive tõi ka majanduslangus. Usun siiralt, et Mesimummu seltskond ei oleks nii tõhusalt üheks pereks kujunenud, kui mure veidi poolikuks jäänud mänguväljaku pärast poleks pannud lapsevanemaid ja personali ühisel jõul lahendust otsima.

Käed külge

Atsakad isad aitasid talvel klaasakendega kaetud katusest lund lükata, organiseerisid turnimisatraktsioonide alla liiva ja panid käed külge teisteski välitöödes. Emadega löime praeguseks juba varjusrmas Mesimummu sõprade seltsi ja korraldasime koos õpetajatega tuluõhtuid, mille abiga soetasime aialipid ja ehitasime mänguala ohutuse paremaks tagamiseks madala piirdeaija ning soetasime pihlapuu kõrvale õdusa mängumaja. Hoolekogu ja lasteaija juhatus on teinud linnavalitsusega tõhusat koostööd teistegi murede lahendamiseks.

Hetkel, mil tundub, et kõik

Mesimummu lasteaija uus hoone tehti puude pärast väiksem, sest puid osatakse seal hinnata ja neist rõõmu tunda. Ühest tammest on saanud päkapikumaja. ELMO RIIG

Mesimummu on kõige ihaldatum lasteada

Viljandi linnajuhtide kinnitusele soovib Mesimummu lasteada oma last panna kõige rohkem vanemaid, sest see on ainus lasteada kesklinnas ning lähim Uueveski piirkonnale.

Mesimummus on praegu ruumi 80 lapsele ning direktor Lea Matsoni kinnitusele on kõik kohad täidetud. Kui kohti oleks nii palju, kui Viljandi lapsevanemad sooviksid, käiks selles lasteaias praegu 24 last rohkem.

Lea Matsoni ja Viljandi abilinnapea Ardo Agasilla sõnul mängib Mesimummu populaarsuses tähtsat osa asukoht, kuid omal rollil sellelgi, et see on linna kõige uuema majaga lasteada.

Kui ehitust kümnekond aastat tagasi planeerima hakati, tekkis linnas vaidlusi kohtumaja kõrval kasvavate puude üle. Vastakad arvamused viisid seleni, et puud jäid kasvama ning

lasteada ehitati algul kavandatud väiksem.

Nüüd on linnavalitsuses tekkinud mõte rajada Mesimummu kõrvale, Posti tänav 20 majja lasteaija filiaal. Agasilla sõnul saaks sinna planeerida kaks rühma ning nende tegevuse saab siduda ülejäänud lasteaija omaga.

Praeguse puuetega inimeste kohta asemele lasteaija rajamine on Agasilla selgitust mööda alles ideefaasis. «Selleks peab esmalt valmis saama kavandatud sotsiaalimaja,» lisas ta. Selle valmimise kohta kindlat tööplani seni pole.

Viljandis on küll söimekohade järjekord, aga lasteaiakohade puudust ei ole, ehkki kõik lapsevanemad ei saa oma last panna endale kõige sobivasse aeda.

MARKO SUURMÄGI

TOATAIM

Tänavuse talve hittlill on jõulutäht

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Paljudes Viljandi kauplustes, sealhulgas suurtes ketipoodides, rõõmustab silma erksavärviliste jõulutähtede vägi ning müüjate sõnul on see taim osutunud tänavu iseäranis populaarseks.

Uku keskuse lillepoe müüja Piret Kallas ütleb, et jõulutäht on olnud viimastel nädalatel kõige enam ostetud lill, ning Viljandi Bauhofi aiaosakonna müüja Marika Mikk tõdeb, et kui tavaliselt ostetakse neid suurel hulgal vahetult enne jõule, siis sel aastal on need kaubaks läinud juba pikemat aega.

Valik aina rikkalikum

Enamik Eestis müüdavatest jõulutähtedest pärineb Sakast aktsiaseltsi Nurmiko kasvuhoonetest. Ühtekokku sirgub seal tänavu peaaegu 100 000 taimet. Lõviosa neist realiseeritakse Eestis, aga 10 000 – 15 000 eksporditakse lähiriikidesse.

Ettevõtte juhi ja omaniku Jaak Ungersoni ütlemist mööda võiks Eestis tänavu müüa rohkemgi jõulutähti, sest nõudlus on väga suur. «Küllap on nende ostmist turgutanud pehme ilm – mulluse tuisu ja külma oli neid tülilikam koju viia,» pakub ta menu põhjuseks.

Pikas plaanis on aga jõulu-

tähtede populaarsust tema arvates kergitanud asjaolu, et Hollandis käib jõulutähtede aretustöö uskumatult võimsate pööretega ning turule jõuab neid aina rikkalikumas valikus.

Jõulutähtede kõrglehed varieeruvad nii värvilt kui kujult. Klassikaliste erkpunaste lehtedega taimede kõrval leidub roosade, valgete, oranžide, marmorjate ja täpiliste lehtedega taimi. On ka püstjaid või krussis kõrglehti. Esineb nii ühe- kui mitmeõielisi, nii hargnenud kui kõrgemat sorti vorme.

Pakub rõõmu kaks kuud

Nurmiko triiphoonetes kasvab 40 sorti jõulutähti, ent neist umbes 30 on menukate sekka võetud pigem valiku rikastamiseks. Enamik on punaseid, viiendik valgeid vorme.

Et jõulutähti ei talu pikaajalist transporti, on kodumaised taimed eelisseisundis.

«Need on kohe tellimuse saabumise järgsel päeval müügile. Pealegi kipuvad Hollandist Eestisse tulnud taimed kodus kiiresti lehed maha kukutama – kliimavahetus ja solgutamine tekitab neile stressi,» räägib Jaak Ungerson.

Selleks et taimed lehed kolletuma ja varisema ei hakkaks, tuleb see lillekasvataja sõnutsi enne poest õue minikut korralikult pakkida. «Jõulutähti ei talu tuuletõmbust ega temperatuuri suurt kõikumist,» rõhutab ta.

Jõulutähele sobiv temperatuur on Ungersoni jutu järgi 16–22 kraadi. Valgust vajab lill

KAUNIS PIIMALILL

Jõulutäht ehk kaunis piimalill (*Euphorbia pulcherrima*) kasvab looduslikult Kesk-Ameerika lehtmetsades, peamiselt Mehhiko Vaikse ookeani rannikul Sinaloa provintsist kuni Guatemalani. Seda on viidud aga ka Aafrika ja Austraalia troopikaaladele.

- Looduslikult on see põõsas või madal puu, mis kasvab 0,6–4 meetrit kõrgeks.
- Kasvatada on seda taimet kõige mõistlikum nii, et hommikupäike paistaks sellele otse peale, aga palava lõunapäikese ajal oleks see varjus. Taim ei salli öise temperatuuri langemist alla 10 kraadi.
- Jõulutähe lehed muudavad värvi fotoperioodismi käigus. Selleks on vaja, et ereda valguse ja pilkase pimeduse perioodid vahelduksid nii nagu nende looduslikus kasvupaigas.
- Palju legende seob jõulutähte Jeesuse eluga. Antiikses Iisraelis jõulutähti ei kasvanud.

Allikas: Vikipeedia

Troopikas kasvab jõulutäht põõsa või väikese puuna.

vähemalt viis-kuus tundi päevas ja kastmist toasooja veega paar korda nädalas nii, et muld jääks korralikult niiskeks. Lehti piserdada ei ole vaja ning jääkvesi tuleb poti alt ära kallata.

Soodsates tingimustes ja õige hoolduse korral pakub taim silmarõõmu kaks kuni kolm kuud.

Vajab üheksat valget tundi

Poest ostetud jõulutähtel on potis enamasti toitu piisavalt, nii et esialgu seda väetada ei maksa. Teiseks hooajaks jõu-

lutähti enamasti kasvama ei jäeta, aga seda võib teha küll. Nagu teab Jaak Ungerson, sirgub see päritolumaal Mehhikos lausa nelja meetri kõrguseks.

«Kui lill lõpetab öitsemise, võib öisiku koos kõrglehtedega ära lõigata. Kevadel ja suvel tuleb anda vegetatiivset kasvu soodustavat väetist. Juunis võib taimet ümber istutada suuremasse potti ja jätta õue. Sügisel tuuakse lill uuesti tuppa,» kõneleb Ungerson.

Lillekasvataja toonitab, et lühipäevataimena hakkab jõulutäht öitsemisele vaid siis, kui

päeva pikkus on umbes üheksa tundi. Pikemaajalise valguse puhul kõrglehed ei värvu või teevad seda puudulikult.

Et jõulutähti värviliseks muutuks, tuleb see Ungersoni õpetust mööda septembri keskpaigast asetada kohta, kus oleks pime, näiteks öhtul kella kuuest kuni hommikul kella kaheksani, nii et valget aega oleks üheksa tundi. «Kui kõik sujub, ilmuvad kaheksa kuni kümne nädala pärast värvikad kõrglehed ja taim alustab öitsemist. Sellel ajal tuleks jõulutähte kasta öitsevatele lilledele mõeldud väetisega.»

Eesti suudab Hollandiga võistelda

Osa kõigist Nurmiko aiandis kasvatatavatest taimedest läheb ka ekspordiks ning nagu ütleb ettevõtte juht, oleks ekspordivõimalusi rohkemgi.

«Kevadel müüsimise suvelilli Peterburgi ja nende kvaliteediga jäädi väga rahule. Siit Peterburgi on 300 kilomeetrit, aga Hollandist sinna 2300 kilomeetrit,» räägib Jaak Ungerson ning lisab, et kindlaid kliente on Nurmiko leidnud ka Soomest ja Lätist.

Tema meelest võiksid Eesti lillekasvatavad väga hästi Hollandi omadega konkureerida. Selleks peab aga olema üles ehitatud ettevõtte, mis suudab tagada suuri koguseid ja suhteliselt madalat hinda. Samuti on tarvis otsida kultuure, mida on meie oludes mõistlik viljelada. «Roosid tulevad tänapäeval suuremalt jaolt Aafrikast ja nelk Kolumbiast,» toob Ungerson näiteks.

Tema arvates tasub Eestis kasvatada neid taimi, mille hooajad Hollandiga ei klapi ja mille vedu on liiga kulukas või komplikatsiooniline. «Võtame suvelilled. Kui Eestis hooaeg algab, on see Hollandis juba lõppemas. Samuti on tähtis piirkonna lillekultuur, mis väljendub taimede valikus, suuruses, värvides ja paljus muus.»

Nurmikos on 15 000 ruutmeetrit katmikpinda ja 5000 ruutmeetrit laopinda. «Aastat alustame tulpidega. Oleme 2 miljoni tulbiga Eesti suurim tulbiajaja. Edasi tulevad priimulad, nartsissid ja hüatsindid, siis suvelilled ja amplitid, krüsantheemid ja alpikannid ning aasta lõpeb jõulutähega,» kõneleb Jaak Ungerson.

Firmat nullist üles ehitada oli tema sõnul päris raske. Palju on kasutatud pangalaenu ja tublisti investeeritud. Tänu korralikele kasvuhoonetele, mis peavad sooja, on aga kulud kontrolli all. «Kogu aiandit juhivad arvu, mis reguleerib soojust, kastmist, tuulutamist, varjutamist, pimendamist... Kütame põhiliselt põhupallidega, külmal ajal ka gaasiga.» (Sakala)

MIHKEL MARIPUU (POSTIMEES)

Viljandi Uku keskuse lillepoe müüja Piret Kallas tunneb rõõmu jõulutähtede tänavuse suure populaarsuse üle.

MARKO SAARM

Jõulutähted Nurmiko aiandis

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee.
Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

KINO

Karki valla kultuurikeskuses näidatakse 27. detsembril kell 17 koguperefilmil «Teekond jõulutäheni». Pilet 2 eurot. Viljandi maantee 1, Karki-Nuia.

TEATER

Ugala suures saalis on täna kell 12 ja 18 koguperemuusikal «Arabella». Mõlemad etendused on välja müüdud. Info telefonil 433 0777. Vaksali tänav 7, Viljandi.

Viljandi nukuteatris mängitakse täna kell 11, 14 ja 17 etendust «Tuhkatriinu». Tantsud-mängud päkapikkudega, küllala tuleb jõuluvana. Info www.viljandinukuteater.ee. Lossi tänav 31, Viljandi.

KONTSERT

Karki valla kultuurikeskuses on täna kell 18 Karki-Nuia muusikakooli õpilaste jõulukontsert. Viljandi maantee 1, Karki-Nuia.

Viljandi Jaani kirikus esineb 21. detsembril kell 18 Arsi ekklesiaansambel. Kaastegevad Rauno Elp (bariton, rahvusooper Estonia) ja Rémi Boucher (ki-

tarr, Kanada). Piletid Piletilevist ja enne kontserti kohapeal. Pikk tänav 6, Viljandi.

Paistu rahvamajas toimub 22. detsembril kell 16 jõulukontsert. Esinevad rahvamaja laulukollektiivid ja külalised. Info telefonil 5302 3135. Paistu tee 4, Paistu.

ÜRITUSED

Inkeri majas on täna algusega kell 11 Inkeri Soome seltsi käsitöö näitusmüük. Pikk tänav 4, Viljandi.

Sakala keskuse hoovis on 20. detsembril kella 17–20 ja 21. detsembril kella 12–16 avatud jõulula. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Karki valla kultuurikeskuses on 21. detsembril kell 20 jõulupidu. Esinevad Karl Madis ja ansambel Karavan, üllatused, loterii, suupistelaud. Pilet eelmüügist 12 eurot, samal õhtul 15 eurot. Viljandi maantee 1, Karki-Nuia.

Viljandi pensionäride liidu jõulupidu toimub 21. detsembril kell 13 Sakala keskuses. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Kõpu valla jõulupidu toimub 22. detsembril kell 18 Suure-Kõpu

mõisa marmorsaal. Piduliste meelt lahutab ansambel Absolut-Lühis. Pääse 10 eurot. Koh-tade arv on piiratud. Pääsmete eelmüük telefonil 512 7678.

Sakala keskuse aastavahetuse pidu «Aastavahetus roosas majas» toimub 31. detsembril kell 22. Tallinna tänav 5, Viljandi.

NÄITUSED

Paistu rahvamajas avatakse täna kell 13 Enno Alliku maali näitus. Näitus jääb avatuks jaanuari lõpuni. Paistu tee 4, Paistu.

Viljandi raamatukogu trepiallis on avatud näitus «Viljandlased Jaan Rieti fotodel» ja **lasteosa-konnas** Viljandi Kaare kooli õpilaste näitus «Kaluriküla õpilaste silmade läbi». Makettide valmistamist juhendas õpetaja Harri Künnapuu. **Lugemissaalis** aasta lõpuni «Kaks karismaatilist viljandlast: Siim Mandre 100 ja Anton Suurkask 140». **Linnagaleriis** 8. jaanuarini Urve Dzidzaria-Sunny maalinäitus «Aeg antud...». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Karki valla kultuurikeskuses saab vaadata vaimse kultuuripärandi rändnäitust «Päränd elab!», mis jääb avatuks 2. jaanuarini. **Teise korruse fuajees** on üleval näitus «Kodus loodud pärimus», mida saab külastada 2. jaanuarini. Viljandi maantee 1, Karki-Nuia.

Kondase keskuses on 4. jaanuarini väljas Veera Pavlova (Peterburi) ja Viive Noore (Tallinn) akvarellid «Jookseb huntidega»,

Ruth Huimerinna «Önneseen. Seene- ja jõulupildid», 28. jaanuarini Eero Ijavoineni fotokollaažid «Halli Proua sahtliunenäod». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Abja kultuurimaja esimese korruse fuajees on kuu lõpuni avatud Viljandi puuetege inimeste kunstiringi näitus «Rõõm värvidest», Pärnu maantee 28, Abja-Paluoja.

Viljandi muuseumis saab vaadata näitust «Rehielamused», mis avab rehemaja olemust. Näitus on avatud märtsini. Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

Viljandi maavalitsuse teise korruse fuajees on Peeter Kümmeli fotonäitus «Inimesed ajahetkes». Vabaduse plats 2, Viljandi. Tel 433 0400.

Uku keskuse teisel korrusel saab vaadata fotonäitust «Vana foto jälgedes», kus ammusel aegadel tehtud fotode kõrval on Enn Loidi uued pildid, millel on kujutatud samad paigad tänapäeval. Tallinna tänav 41, Viljandi.

Suure-Jaani külalistemaja kohvikus saab vaadata Heldur Lassi värvilisi joonistusi «Teetähised». Ilmatari 3a, Suure-Jaani.

Paistu raamatukogu fuajees on 4. jaanuarini Teet Lindmaa juuvelinäitus «Tagasivaade». Avatud tööpäevadel 7.30–18. Raamatukogu tee 2, Paistu küla.

NIMEPÄEV

Täna nimepäevalised on Neeme ja Neemo.

60+ terviseraamat keskendub südamele

Ajalehte Sakala välja andval Ühinenud Ajalehtede kirjastusel valmis kaasväljaande 60+ esimene terviseraamat «Südameasi».

Ajakirja 60+ peatoimetaja Eve Rohtla sõnul ei ole Eestis seni seniioridele koostatud mitte ühtki kogumikku, mis haarab mitut valdkonda ning kus eri haiguste tekkemehhanismist ja ravivõimalustest räägivad Eesti parimad spetsialistid. See raamat aitab mõista, mis vaevusi esineb ja kuidas õigesti seda koostöös arstide, psühholoogide ja teiste spetsialistidega leevendada.

Raamatus on juttu südamearterist, kõrge vererõhust, infarktist, südamestimulaatorist, kuulmisprobleemidest, voodielust, hingelise vananemisest ja toitumisest. Peamised lood on siiski seotud südamega – nii sellele meie eluks hädavajalikust organist rinnakorvis kopsu kõrval kui ka peenekoelise matest asjadest, mida me südamesse võtame või mis meie südame valutama panevad. «Ka armuasjust, sest ega need vananedes oma tähtsust mineta, ehkki neist erinevatel põhjustel kõnelda ei soovi.» märkis Rohtla.

Südame küljes kinni on ka valu ja vaevaga saadud ko-

du. On tõsiasi, et pensionile jäämise eel tuleb mõelda, kuidas senist elu hakata ümber korraldada.

Raamatust leiab tunnustatud arste nõuandeid ja kommentaare. Patsientide lood räägivad tegelikust elust. Lihtsas ja arusaadavas keeles antakse ülevaade tööbedest ja hüva nõu, kuidas neid ennetada või nendega hakkama saada.

Raamatud lähevad müüki kõikidesse Eesti raamatupooidesse, samuti jõuavad need suurte kauplusekettide raamaturiividele. Uut trükist saab osta ka Sakala toimetusest, kus ühe eksemplari hind on kõigest teistest müügikoh-tadest odavam, 10 eurot. (Sakala)

RISTIKU RISTSÕNA

E. LOODUS-FILMIDE REŽISSÖÖR	KÜSISÕNA	RIIK EUROOPAS	RUUMI-MEETER	ESIMENE MEES	NÄITSIK	KEEL EUROOPAS	HWANG WOO ... (KLOONIJAJA)	AASTA	MILLAL?	SUPLUSIKATAIS	SÕIDURIIST	E. KOORI-JUHT (IN. + N)	RAADIUS	EESTI HELILOOJA	PEALINN EUROOPAS	OLI VENE AJAL PASSIS
						LAIALI						TÕEKS-PIDAMISED				
OH SEDA ... KÜLLI								JAHILOOM					SIUG			
ANTIMON			KATOLIKU ABIVAIMLIK POJANAINE							PAKSUKE			UMBES			
BRASIILIA KIRJANIK							POTI- JA RAVIMITAIM PÖHJA-KAUKAASIA ELANIK						SAKSA AADLITITTEL EL.PINGE ÜHIK			
TUHKUR																
OSA LOODUSEST					KAHEKESI						... KIVI				ESIMENE	PÖLLUMA-JANDUSLIK
FORTUUNA				MAHLA-TOOTJA					...LOOG (INDIA-UURIJA)					AMERIIT-SIUM		EELMISEL PÄEVAL
				RUBIDIUM					NIRISEMA							

3000 EUROT LÄHEB LOOSI!

ÄRA-KOORITU	VIULIVÖTI	KOLHOOSI PEALIK	KEHAOSA	KEHA TAGAPOOL	SPORDI-VARUSTUSE TOOTJA LÕUNA-AM. ROHTLA	MÄRGE RAHVUSV. VEDUDE AUTOL TEHING (KÕNEK.)	VAAT KUS ...!	VILLANE SUURRÄTT	SEKUND (LÜH.)	KASTE-MÄRG	USA HELILOOJA	AMPER	TERA	TALLIUM	KÄIVITAB TELEKA	AJUT. MAJ. POL. VENES 1921-28	AAFRIKA RIIK	
			LAMBA-KARJUS				VILETS HOBUNE			MEHENIMI								
E. ENTSÜK-LOPEEDIA																		
KEHA TAGAPOOL								KONTRAHT			EESTI HELILOOJA TŠELLO EELKÄIJA							
IMAGINAAR-ÜHIKU TÄHIS			KORTERI JA KOSTI EEST (PR. K.) KAUJA AEGA TAGASI					E. NÄITLERAJA (IN.-D + N)						PÄRAST-INGL. K. EESSÕNA				
EMPS					VANA NOR-MANNI PILL HAAVA JÄLG				SUUREM OSA							TONN		
KAISUTAMA						PIIRKOND VÕOST ALLPOOL ...SUPP			ONJU?		ÕPETAJA			MAAKOND				
LIND					PRANTSUSE KIRJANIK						MILLINE NEIST						TERVITUS	
ÕHT VEE-SPORDIALA HARRAS-TAMA					FLUOR						URAAAN						MEETER	
								RUUTJUUR 36-ST										UBRIK

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0043, madis.luik@ajaleht.ee

4

Pühapäeval Kuressaares peetud Eesti võrkpalli karikavõistluste finaalis võidutsesid Kohla naiskond ja Tallinna tehnikaülikooli meeskond. Nende kahe võistkonna koosseisu kuulus ka neli Viljandi spordikooli kasvandikku. Need olid Merilin Salben, Mari-Liis Graumann ja Kadri Siro ning Mikk Markus Sihver.

Viljandlane juhhib sarja

Suure-Jaani valla lauatenise karikasarja kolmandal osavõistlusel teenis viljandlane Rivo Saaremäe oma kolmanda järjestikuse võidu. Edukaima kohaliku mängijana jõudis poodiumi kolmandale astmele Suure-Jaani spordiklubi Lehola 2005 liige Ott Šeffler.

Pühapäeval 41 mängija osavõtul peetud etapi finaalis oli Viljandi Sakala esindaja Rivo Saaremäe 3:0 parem tartlastest Mart Paest. Tasavägiselt kulgenud kolmandat kohta selgitavas vastasseisus suutis Ott Šeffler 3:2 alistada teise Tartu mängija Mihkel Pae.

Etapi parim veteran oli Priit Vihuri Viljandi Sakalast ja edukaim naine Getter Eltermaa Leholast. Alla 18-aastasest pälvitud tunnustuse Mihkel Pae Tartu Kalevist ja Kaidi Oagu Pärnu-Jaagupist ning alla 13-aastasest võitis Oskar Pukk Tartu Kalevist.

Suure-Jaani spordiklubi Lehola 2005 korraldusel peetavas karikasarjas on kavas kuus etappi, neist järgmine tuleb 23. veebruaril. (Sakala)

Käsipallurid kohtuvad viimsilastega

Täna kell 19 on Viljandi spordihoones Eesti käsipallimeistrivõistlustel teist korda vastamisi Viljandi HC ja HC Viimsi / Tööriistamarket.

Elmises voorus kodus Värska Originaali 25:24 üle mänginud Viljandile oli see kolmas järjestikune võit. Samasugune seeria on ette näidata Viimsi/Tööriistamarketil, kes alistas viimati oma väljakul 33:22 Tapa.

Samade meeskondade omavaheline esimene vastasseis andis kuuvearavali võidu HC Viimsile. Võistkonna juhendaja Ain Pinnonen on aga veendunud, et see järgmise mängu eel suurt ei loe. «Määravaks saab see, kummal on suurem võidutahe,» sõnas Pinnonen.

Viljandi peatreeneri Marko Koksi sõnul on pärast kahenädalast mängupausi keeruline öelda, kas võistkonna hoog jätkub tõusulainel nagu kolmes elmises voorus. «Peaksime olema heas vormis, kuid ainult treeningute põhjal pole seda võimalik kindlalt väita,» lausub Koks.

Viljandi meeste juhendaja sõnul on vastane nendega sarnases seisus ning seetõttu alustatakse mängu ettevaatlikult ja ilma erilise tormamiseta. (Sakala)

TÄPSUSTUS

Eilses Sakalas ilmunud artiklis Eesti vibulaskmise sisekarikavõistlustest oli esikolmikusse jõudnud viljandimaalaste loetelus viga. Sportvibulaskmises oli Rasmus Ruubel tidentide klassis teine. Autor Madis Luik palub vabandust.

Poolraskekaalu maadleja Meelis Sillat (punases) võitis Türil peetud turniiril veneva ülekaaluga.

MARKO SAARM

MAADLUS

Tuleviku matimehed näitasid Türil rammu

VALDEKO KALMA, Tuleviku klubi president

Viljandi maadlusklubi Tulevik mehed tegid Türil võimsa etteaste: kõik neli täiskasvanute turniiril kaasateinut jõudsid oma võistluskaalu finaali ja kolm neist küündis kullani.

Laupäeval klubi Järvamaa Matimehed korraldusel teoks saanud vabamaadlusturniiril Jaan Rootsi ja Endel Vanaisaku auhindadele osales eestlaste kõrval ka Ukraina, Leedu ja Läti maadlejad. Viljandlastest olid võidukad Sten Orav, Meelis Sillat ja Ragnar Kaasik.

Täiskasvanutega samal ajal võitsid mõõtu ka noormehed ja tüdrukud ning võidutrofeesid tuli Viljandimaale nendeltki turniiridelt.

Esindusliku koosseisuga täiskasvanute võistlust alustas Sten Orav kehakaalus alla 55 kg lätlase Olegs Stasvise seljatamisega. Kahes järgmises

kohtumises alistas ta ülekaalukalt Väandrast pärit vennad Helary ja Mario Mägisalu.

Hoogsalt jätkas Sten Orav esikohakohtumiseski: ühepoolseks kujunenud matšis ei tekkinud Põltsamaa maadleja Kaimo Aljase alistamisega raskusi.

Eesti selle kehakaalu valitseva meistri heast sportlikust vormist kõneleb asjaolu, et juba mitmendat võistlust järjest ei ole ta vastastele loovutanud ainsatki tehnilist punkti.

Kaalukate meeste võim

Turniiril kaasateinud seitsme poolraskekaalase seas võitnud Meelis Sillat andis kinnitust ütlusele, et õnn soosib tugevaid.

Sillat pääses loosi tahtel otse teise maadlusvoor. Oma esimese vastase Modestas Jokubauskase alistas ta ülekaalukalt. Teises matšis oli ta samuti kindlalt üle Andris Ozolins-Ozolsist Lätist.

Esikohta selgitavas kohtumises ei pidanud tugeva Tuleviku maadleja survele lõpuvi-

leni vastu Tauno Hausenberg Tallinnast. Kohtunikud peatasid Meelis Sillati selge ülekaalu tõttu matši ja tunnistasid ta kehakaalu võitjaks.

Bravuurikalt alustas ka Viljandi klubi raskekaalu mees Ragnar Kaasik. Hakatuks seljatas ta kiirelt Ahto Pragi Põlvast. Enam vaeva tuli näha teises kohtumises, mida asus kolme tehnilise punktiga juhtima kohalik raskekaallane Kristo Kiik. Kaasik aga ei lasknud end konkurendi jõulisest algusest segada ning vormistas teisel maadlusajal ülekaaluka võidu.

Ka esikohta selgitav kohtumine teise Järvamaa maadleja Ilmar Vestungiga sai lahenduse enne normaalaja lõppu Ragnar Kaasiku tehniliste punktide suure ülekaalu tõttu.

Noorus murdis kogemused

Viljandi maadlusklubi Tulevik raudvara Jaanek Lips pidi seekord rahulduma teise kohaga. Kehakaalus alla 66 kg finaali jõudnud, kohtus ta rahvusvaheliselt tuntud ja tugeva ukrainlase Vladimir Savoya-

niga, kelle auhinnakapi säravaim pärl on Euroopa juunioride meistri tiitel.

Kogu pika võistluspäeva ühe tasavägisema ja põnevama matši pakkunud Lips ja Savoyan alustasid mõlemad aktiivselt ning pakkusid pealtvaatajatele ridamisi rünnakurütusi. Lõpuks suutis vastastest noorem, ukrainlane, end siiski maksma panna ja kohtumine 9:3 võita.

Viljandimaa tituleerituum tegevmaadleja Jaanek Lips jõudis seitsme sportlasega kehakaalu finaali pärast seda, kui oli seljatanud Valdi Jalasti Järvamaalt ja Ardi Andruse Põltsamaalt.

Sealsamas peetud noorteturniiril osalesid nelja võistluskaalu maadlejad. Viljandi esindajatest võitsid Jan Villem Jamnes (alla 46 kg) ja Kevin Ervald (alla 50 kg). Kristjan Lustus lõpetas teisena (alla 50 kg).

Tütarlaste turniiril võitsid Küllü Jõgi (alla 48 kg) ja Jane Kaurov (alla 72 kg), teised olid Kelly Jõgi (alla 55 kg), Jene Kaurov (alla 63 kg) ja Kristiina Sild (alla 72 kg) ning kolmas Egle Tutt (alla 55 kg).

Sakala

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0060
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalajakirjastus.ee,
kuulutused@sakalajakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Madis Järvekülg (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mõlter (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektoirid Evi Eiche,
Tea Raidsalu 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Astra Saul 433 0061
Raimo Saar 433 0069
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektoir Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9–17, lõuna kella 13–13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juridiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rütli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab
endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitsitud teosed, mille reprodutseerimine,
levitamine ning edastamine
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8770

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
võite pöörduda pressiohkogusse,
pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Esmaspäeval sündisid
Viljandis kolm tüdrukut
ja üks poiss.

135 AASTA EEST Sakala 16. XII 1878

«Rahwakool, kool kõikide lastele.» Selle pealkirja all kirjutab Lätikeele ajaleht «Bals» meie rahva koolide kohta ja näitab, kui hädaste tarvis see on, et lastel rahva koolides ühtegi kooliraha maksa ei ole. Koolide ülespidamine tulgu waldade poolt, nii et waele laps ka niisama koolis võib käia, nagu rikka laps. Meil Eestlaste juures on walla koolid küll nii ära seatud, et kooliraha lastel maksa ei ole, mis üks wäga õige ja mõnus seadeldus on.

19.-21.12. Viljandi spordihoones

Suur Jõululaat

N-R 10-18
L 10-15

Jõulukingid meilt!

Talutooted, jõulukaunistused, käsitöö, mänguasjad, riided, jalanõud.

Info tel 5555 2240

KINNISVARA

Metsakinnistu ost alati kõrgeima hinnaga. Kui sa hoolid oma rahast, siis helista, enne kui otsustad. Tel 524 8513.

OST

Metsakinnistute ja raide ost (sobivad ka osaliselt raiatud ja hüpoteebiga koormatud metsakinnistud)
Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel

Tel 525 9788 • harry@grundar.ee
faks 447 0525 • Lille 4 • Pärnu

OÜ OK Mets ostab raieõigust, metsamaad ja ümarmaterjali. Ülestöötamine ja vedu. Tel 527 8119, 503 3379.

PÖLLUNDUS

Müüa mahetunnustatud köögivilju ja kartuleid. Vedu. Tel 5869 3372.

Müüa toidukartuleid «Laura» ja «Fontane» 0,25 €/kg. Tel 516 5187.

MÜÜK

Jõuluhani. Tel 501 3422.

Kuivad ja märjad küttepuid. Tel 502 9596.

Kuivad lepaklotsid 40 l võrgus, 1,50 € võrk. Tel 5828 9919.

Kuiv kask 30 cm 40 €/rm, 50 cm 35 €/rm. Vedu tasuta. Ka väikesed kogused. Tel 514 3842.

Küttepuid ja lehtpuuklotsid võrgus. Kiire teenindus, täpne kogus. Tel 5782 7770.

Lõhutud küttepuid. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa sealih. Tel 505 7366.

Pakitud kütteklotsid ja kamina-puid. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett, alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Soodsalt puidu- ja turbabrikett, kuivad kütteklotsid (lahtised ja pakitud). Vedu. Tel 506 8501, 520 2190.

Õhksoojuspumpade müük ja paigaldus. Hinnad al 669 €, järelmaks al 50 € kuus. Info tel 5388 4884 või www.ohksoojus.eu.

TEENUSED

Avariiliste autode remont, ost, vahetus. Tel 522 5696.

Elektri-, plaatimis- ja ehitustööd. Tel 508 7448.

Jõuluvana. Tel 5559 9706.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h, h 1,09 €/min.

Kanalisatsiooni- ja veetrassitööd, sanitaartehnilised tööd, süvaveepumpade ning septikute paigaldus. Tel 521 7415.

Killustiku vedu. Tel 502 8504.

Ohtlike puude langetamine. Tel 504 7811.

Sakala kingikotist leiad

www.juustukuningad.ee

Sakala kingikotist leiad

www.alecoq.ee

ALKOHOL-JOOGID

TEHASE POOD

Viljandi, Piiri 2

PARIMAD HINNAD!

Virtsapütt. Tel 518 5879.

TEATED

Pärsti vallavalitsus teatab, et Kiisa-Jüri katastriüksusel (62904:001:0831) Kurika peakraavil asuva paisu ehitamiseks ning olemasoleva veehoidla rekonstrueerimiseks ja laiendamiseks kavandatava tegevuse suhtes koostatud keskkonnamõju hindamise programmi avalik väljapanek on 16.12.2013-08.01.2014 tööpäeviti Pärsti vallamajas, tuba 2, Pärna tee 4, Jämejala küla, Viljandi vald, Viljandi maakond. Programmiga on võimalik tutvuda valla veebilehel <http://parstivald.kovtp.ee/et/uldinfo>. Eelpoolnimetatud ajavahemikul saab kirjalikult koha-peal või e-posti aadressile parstivald@parstivald.ee esitada programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi. Programmi avalik arutelu toimub 09.01.2014 kell 17 Pärsti vallamajas, tuba 3, Pärna tee 4, Jämejala küla, Viljandi vald, Viljandi maakond. Arendaja on Priit Tammeorg, tel 5591 0996, e-post priit@post.com. Otsustaja on Viljandi vallavalitsus, kontaktisik Kalle Aavik, tel 435 4814, e-post kalle.aavik@parstivald.ee.

Meie sügav kaastunne Maarikale, Luivele ja Deivikale isa ja vanaisa

MIHAIL NERMANI
kaotuse puhul.
Ruth, Sirle, Aime, Heli, Hethel, Eda, Ene, Ivo ja Aime

Südamlik kaastunne Aivarile ja Anneliile lastega kalli isa, äia ja vanaisa

MIHAIL NERMANI
kaotuse puhul.

OÜ Kuga

Südamlik kaastunne Tiiale perega isa

MIHAIL NERMANI
kaotuse puhul.
Töökaaslased Toom Tekstiili Abja vabriku õmblus- ja juurdelõikuse osakonnast

Avaldame südamlikku kaastunnet Peetrile ja Liidiale ema ja ämma

ELVI KLAASI
kaotuse puhul.
EMÜ Polli aiandusuringute keskus

UUS PEUGEOT 308
UUTMOODI SÕIDUELAMUS

TULE PROOVISÕIDULE JUBA TÄNA!

5 AASTAT* GARANTIID
*garantii pakkumine kehtib kuni 31.12.2013.

Hind alates **13 990 €**
Keskmine kütusekulu al. **3,7 l/100 km**

UUS PEUGEOT 308

MOTION & EMOTION

Rael Autokeskus

Tallinna 97, Viljandi
Tel 433 0980, e-post info@rael.ee
www.rael.ee

Pärsti vallavalitsus teatab Vardi külas üldplaneeringuga kooskõlas koostatud, osaliselt Rahetsema järve ehituskeeluvööndis asuva Metsküla tee 15 katastriüksuse detailplaneeringu kehtestamisest 09.12.2013 korraldusega nr 643. Planeeringuga nähakse ette elamumaa krundi ehitusõigus.

Sakala kingikotist leiad

Jälgi meid Lumene Eesti
www.mgbeauty.ee

LUMENE FINLAND

Sakala kingikotist leiad

Rahva Raamat
www.rahvaraamat.ee + 10 € KINKEKAART

Sakala kingikotist leiad

Kalev ANNO 1896
www.kalev.ee

Me südameis sa ikka elad ja saadad mõtteis eluteel.

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis abikaasa, isa ja vend

RAINER PÄVISTE
28. I 1968 – 16. XI 2013

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine pühapäeval, 22. detsembril kell 14 Riia mnt kabelist samale kalmistule.

Kõikjal jälgi su töödest ja tegudest, mida loonud sa aastate reas. Elad edasi meeltes ja mõtetes, oled alati meie seas.

Lahkus hea naaber

JAAN SAAR

Mälestame ja avaldame kaastunnet omastele.

Majanaabrid

Mälestame kallist onu

ÜLO PULLISAART

Avaldame sügavat kaastunnet Tiiale ja Janikale perega.

Alari perega

tootsi

Tootsi Turvas ostab: kasvavat ja tee äärde virnastatud võsa

Tel 5646 1882
jaak.raid@tootsiturvas.ee
Tel 526 9639
kaimo.kivikas@tootsiturvas.ee

Südamlik kaastunne Tiinale lastega kalli

VENDA TINNI
kaotuse puhul.
Töökaaslased farmist

Mälestame tublit töömeest

REIN TOOMLAT

Avaldame kaastunnet Margusele ja lähedastele.

Lossi t 40 kollektiiv

**TÄIUSLIK
SOBIVUS**

**Varuosad Jaapani ja
Korea autodele.**

Japanparts
Sinu professionaalne partner

UNISTARI ÄRIMAJA, Tallinna t 86, Viljandi
Tel 434 2411, 434 2410, 510 3031 · E-postviljandi@taket.ee
Kauplus avatud E-R 9-18

www.japanparts.ee

EESTI METSANDUSETTEVÕTE AASTAST 2001

EESTI METSNIK
Metsameister üle Eesti

Hooldusraided
Uuendusraided
Raietööd ja transport

Metsamaa ost
Kasvava metsa ost
Metsamaterjali ost

Metsaomaniku nõustamine

TEIE METSAMEISTER *Eesti Metsnik*
info@eestimetsnik.ee tel 50 700 45 www.eestimetsnik.ee

Sakala
Kingikoti täidavad

TALLINK

DELUX

A. Le Coq
1807

Kalev
ANNO 1806

Juustukuningad

LUMENE
FINLAND

ra
Rahva Raamat

Gift line

**Kiirusta!
Loosimine toimub
juba homme!**

19. detsembril loosime uueks aastaks lehe tellinute vahel välja 8 kingikomplekti.
Loosimises osalevad kõik tellijad, kellel on kehtiv Sakala tellimus seisuga 15.01.2014,
sõltumata tellimuse pikkusest. Võitjatega võetakse ühendust ja nende nimed avaldatakse Sakalas.

Telli ajaleht telefonidel 617 7717, 433 0040 või tellimine@ajaleht.ee
1 kuu eraisikule 7.50 €